

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 29 PERIODICALS 341 Highland Blvd. Kaina
Rugpjūtis - August 2, 1996 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

LIETUVOJE ir apie LIETUVĄ

- Lietuvos prezidentas Algirdas Brazauskas įgiliojo ambasadorių Jungtinėse Amerikos Valstijose Alfonsą Eidintą pasirašyti dvi paskolos (30 mln JAV dolerių) sutartis tarp Lietuvos ir Tarptautinio rekonstrukcijos ir plėtros banko. Viena paskola, skiriama privataus žemės ūkio plėtros projektui finansuoti, bus skirstoma Lietuvos ūkininkams per Lietuvos Žemės ūkio banką, o antroji turėtų finansuoti Klaipėdos geoterminės jėgainės projektą.

- Antverpene, viename stambiausių Belgijos uostamiesčių, atidarytas Lietuvos garbės konsulas, kuriam vadovauja Europos universiteto viceprezidentas Francois-Xavier Nieberding.

- Seimo užsienio reikalų komiteto pirmininkas Kazys Bobelis išrinktas antrai kadencijai Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Organizacijos Parlamentinės Asamblėjos viceprezidentu.

- Prof. Pranas Dovydaitis (1896-1942), Lietuvos nepriklausomybės akto signataras, filosofas tomistas, ateitininkų steigėjas, negrįžo Lietuvon, pirmajame sovietmetyje išvežtas iš jos su masine tremtiniu banga. Šiemet Gedulo ir vilties diena velionis buvo prisimintas šimtas dešimtųjų gimtadienio ir penkiasdešimt penktųjų išėrimo metinių proga. Kauno rajono Čekiškėje buvo aukotos Mišios, atidengtas paminklinis kryžius šventoriuje, o jo gimtame Runkių kaime, dabartiniame Marijampolės rajone, padėta gėlių ir uždegto atminimo žvakutės.

- Makedonijos Strugoj surengtoje trečiojoje tarptautinėje meninės fotografijos parodoje "Tiltai 95" klaipėdietis, Tarptautinės meninės fotografijos federacijos narys, Vaclovas Straukas už keturias "Kopų" ciklo nuotraukas laimėjo aukso medalį.

- Fondų karaimų ir totorių kultūros paveldui išsaugoti yra įsteigusi Trakų rajono taryba. Fondo įsteigimą paskatino ruošimasis sekančių metų vasarą paminėti karaimų ir totorių išikūrimo Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje šėšių šimtų metų sukaktį. Trakuose gyvena nepilnas šimtas karaimų, o visoje Lietuvoje jų yra apie 300. Savo sostine jie laiko Trakus. Mat ten Vytauto Didžiojo laikais iš Krymo buvo atvežti jų protėviai. Trakuose tebėra kenesa vadinami karaimų maldos namai ir jų bendruomenės namai su šeštadienine mokyklėle. Turkų atstovų Trakuose yra mažiau. Savo centru jie laiko Griškiškes. Kultūriniu požiūriu turkai yra gerokai atsilikę nuo karaimų.

- Poetė Julija Švabaitė-Gyliienė po ilgos ir išpūdingos viešnagės Lietuvoje birželio 21 d. grįžo į Ameriką. Poezijos pavasario dienų metu Lietuvoje poetė dalyvavo daugelyje renginių, kur skaitė savo poeziją. Aplankė Vilnių, Kauną, Šilutę, Vilkaviškį, Plungę, pabuvojo Antano Vaičiulaičio tėviškėje, lankėsi Punske. Kiršuose J. Švabaitė-Gylienei buvo įteikta S. Nėries premija.

PIRMASIS LIETUVOS KULTŪROS KONGRESO POSĖDIS

Vytautas Rubavičius specialiai "Darbininkui" iš Vilniaus

Jau praeitais metais buvo imta ruošti Lietuvos kultūros kongresui, kuris turėjo pratesti 1990 metais vykusį kongresą. Anais metais numatyta buvo po pusmečio surengti baigiamąją konferenciją, turėjusią priimti įvairius dokumentus, tačiau ta konferencija taip ir neįvyko. Per šešerius metus tautos gyvenime įvyko daug permainų, kurios reikalauje reikalauja gilesnio kultūros žmonių apmąstymo. Svarbu ir numatyti kultūros raidos gaires. Nerimas dėl kultūros būklės visai suprantamas... Rusifikavimą, vadinamosios socialistinės, internacionalinės kultūros "kūrimą" pakeitė primitivūs persivertėlių ideologizavimas, užplūdo žemiosio lygio Vakarų masinės jaunimo kultūros banga, tačiau valstybėje iki šiol neturi suformulavusi aiškios nacionalinės kultūros politikos bei kultūros plėtojimo strategijos. Blogo švietimo sistemos būklė. O juk visiems aišku, kad kultūra ir gimtoji kalba yra pagrindinės "priemonės" tautinei tapatybei, kitaip tariant, nacionaliam savitumui išlaikyti. Prieš kurį laiką Kultūros kongreso rengimo komisija pateikė visuomenei svarstyti kelis kultūros sferą reglamentuojančių įstatymų projektus. Dėl tų projektų įsilięsniojo šio kio tokia diskusija, susilaukta nemažai įvairiausių atsiliepimų. Buvo net kolektyvinių nutarimų "nepritarti", "uždrausti". Suprantama, persistengė įvairūs periferijos valdininkėliai, nežinantys, kaip geriau įtikti Kultūros ministerijai, tačiau vargu bau pačiai ministerijai patiko toks uodegos vizginimas. Kita vertus, dokumentų projektuose jau buvo lyg užprogramuotas valdininkijos ir sumanytos naujos institucijos - nuolat veikiančio Lietuvos kultūros kongreso - konfliktas, nes dokumentų kalba naujoji institucija ėmėsi pagrindinės kultūros tvarkytojos vaidmens. Įvairių abejonių pareiškė ir kai kurie delegatai, tačiau jau buvo paruoštas naujas Lietuvos Respublikos kultūros skatinimo ir apsaugos įstatymo projektas (buvo Kultūros pagrindų įstatymas), kuriame sumažėjo naujos institucijos kompetencijos sfera, išny-

ko valdymo, administravimo, centralizavimo logikos dvasia. Manau, tą veiklą bus galima dar labiau sukonkretinti, susiejant su Valstybinio kultūros fondo tikslais. Apskritai naujasis projektas racionalesnis jau vien dėl to, jog numato galimybę ne tik kurti naują instituciją, bet ir bandyti labiau suderinti ir efektyvinti senųjų veiklą. Galimas variantas numatomas kultūros kongreso kaip institucijos funkcijas suteikti Lietuvos kultūros ir meno tarybai, keičiant jos statusą, sudarymo principus ir priskiriant jai įkuriamą Valstybinį kultūros fondą. Kultūros ministerija gal nepatirtų didesnio nuostolio, nes joje net sėkmingiau (laisviau ir atsakingiau) turėtų funkcionuoti įvairių meno sričių ekspertų tarybos. Mano galva, institucijų dauginimas yra begalinis procesas, geriau jau būtų stengtis reformuoti esamas, nes jų daugokai prikūrta. Juk daug daugiau ir kaip ekspertės, ir kaip organizatorės gali nuveikti kūrybinės sąjungos, o juo labiau toks didžiulis kūrybinis potencialas kaip kūrybinių sąjungų asociacija.

Kongreso darbas birželio 29 d. Vilniuje buvo dalykiškas. Kultūros ministras J. Nekrošius pritarė susirūpinusiems kultūros būkle, kalbėjo, jog būtina decentralizuoti kultūros valdymą. Suprantama, nepaliekant visko saviškai. Profesorius K. Stoškus atvirai nusakė povandenines trintis su Kultūros ministerija prieštis, su nuoskauda kalbėjo apie įvairiausių kaltinimus, tačiau netikėtai pripažino, jog gal ir geriau, kad buvo tokia reakcija, negu kad nebūtų buvę jokios. Išaiškėjo labai svarbus dalykas, į kurį reikės atsižvelgti kongreso rengimo grupei, - regionų, apskričių kultūros praktikai, apskričių ir savivaldybių valdininkai, meno kolektyvų vadovai jaučia atotrūkį nuo sostinės gyvenimo, savotiška sostinės izoliavimąsi. Ministerijos valdininkai, menininkai ir intelektualai dažnai nesuvokia regionų kultūrinio gyvenimo reikmių, nežino, kokie procesai ten vyksta ir kaip žmonės patys imasi spręsti išylančias problemas. Centras yra

linkęs palengvinti sau gyvenimą, perduodamas kai kuriuos kolektyvus apskričių ar savivaldybių žinion, o į biudžetus pinigų tiems kolektyvams išlaikyti neperveda. Žodžiu, tvarkytės kaip žinote. Periferijos žmonės ypač įdėmiai skaitė dokumentų projektus, jie tikrai turės ką pasakyti rudeniniam posėdy.

Daugiausia buvo kalbama apie kultūros veiklą skatinančių įstatymų kūrimą, Valstybinio kultūros fondo steigimą ir kultūros valdymo decentralizavimą. G. Drėmaitė apibūdino įvairius dabar galiojančius įstatymus, reguliuojančius įvairių kultūros sferų funkcionavimą, ir padarė išvadą, jog tie įstatymai nelai- duoja galimybių žmonėms įsitraukti į kultūros veiklą, dalyvauti kultūros valdyme, daryti poveikį kultūros politikai. Nėra nustatyta ir kultūros valdininkų tiesioginė atsakomybė už jų padaromą žalą, tarkim, paveldo apsaugos sferoje. Akademikas A. Buračas teigė, jog būtina steigti Valstybinį kultūros fondą, kurį tvarkytų kongreso, vadinasi, visuomenės atstovai. Pirmasis to fondo šaltinis - tiesiogiai perve-dami tam tikrų mokesčių pinigai. Šitaip daroma daugelyje civilizuotų šalių. Kultūros kongre- las ar Kultūros ir meno taryba turėtų formuluoti pagrindinius kultūros prioritetus, kurti ar inicijuoti projektus, padedančius tuos prioritetus įgyvendinti. Dėl to reikia pakoreguoti mokesčių administravimo ir labda-ros įstatymus. Būtinios pelno mokesčių lengvatų verslininkams, remiantiems kultūrą ar padedantiems finansuoti svarbius kultūros projektus. Pavyzdžiui, paramai skirtų pinigų pelno mokestis galėtų būti sumažintas nuo 29 iki 10 procentu.

A. Bėkšta aptarė pagrindines decentralizavimo tendencijas, kada dalis sprendimų galios perduodama apskritims, savivaldybėms ir visuomeninėms organizacijoms. Deklaruodama viena, valstybė dažnai daro priešingai. Įteisinamas naujas administracinis padalijimas, tačiau stengiamasi neperduoti tų cen- (nukelta į 2 psl.)

Dr. A. Eidintas įteikia skiriamuosius raštus Meksikos prezidentui Ernesto Zedillo

1996 m. gegužės 14 d. Jungtinių Meksikos valstijų Prezidento Rūmuose skiriamuosius raštus Meksikos Prezidentui J. E. Ernesto Zedillo įteikia pirmasis Lietuvos ambasadorius šioje šalyje dr. Alfonsas Eidintas. Kairėje pusėje stovi Meksikos Užsienio reikalų sekretorius (ministras) Angel Gurria.

Nuo 1995 m. birželio 14 d. Lietuvos Ambasadorius A. Eidintas yra taip pat Lietuvos ambasadoriumi Kanadoje. Jis ir toliau reziduoja JAV sostinėje.

Spaudos skyrius

Lietuvos olimpiečiai, prieš išvykdam į Atlantos olimpiadą, nusifotografavo prie Seimo rūmų su Lietuvos prezidentu A. Brazausku. V. Kapočiaus nuotr.

KONFERENCIJA APIE VILNIAUS SENAMIESČIO IŠSAUGOJIMĄ

"Jei neturėsime Vilniaus senamiestį, kultūros paveldą saugančių įstatymų, vieną dieną galime išgirsti, kad Gedimino pilis jau privatizuota", pareiškė Seimo Kultūros, švietimo ir mokslo komiteto pirmininkas Bronislovas Genzelis. Genzelis, kuris taip pat yra ir Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos pirmininkas, mano, jog reikia kuo greičiau priimti jau parengtą sostinės, taip pat atskirą Vilniaus senamiesčio įstatymą.

Vilniaus senamiesčio, kuris yra įrašytas į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą, išsaugojimo problemoms buvo skirta Seimo rūmuose surengta spaudos konferencija. Joje taip pat dalyvavo Kultūros vertybių apsaugos departamento direktorius, UNESCO nacionalinės komisijos narys Jonas Glemža.

J. Glemža informavo, kad Pasaulio Bankas Vilniaus sena-

miestio ekonominio atgaivinimo strategijai sukurti yra skyręs 195,000 dolerių. Tokią programą planuojama parengti iki rudens. Lapkričio mėnesį ją aptars Lietuvos ir tarptautiniai ekspertai, o jau ateinančių metų pirmą ketvirtį Vilniuje planuojama surengti vadinamąją galimų finansinių donorų konferenciją.

Kultūros vertybių apsaugos departamento direktoriaus nuomone, priimti sostinės senamiesčio įstatymą yra būtina, nes, be įtvirtintų ekonominių ir finansinių lengvatų, rengiamos senamiesčio ekonominio atgaivinimo strategijos tiesiog nepavyks įgyvendinti. J. Glemža taip pat pritaria senamiesčio fondo sudarymo būtinybei.

ELTA

VALSTYBINIS KOMERCINIS BANKAS STENGSIŠ SUSIGRAŽINTI BLOGAS PASKOLAS

"Lietuvos Valstybinio Komercinio banko padėtis nėra lengva, bet ir ne tragiška, kaip ją mėgina vaizduoti įvairūs gandonešiai", kalbėdamasis su Eltos korespondente, sakė naujai paskirtas šio banko valdybos pirmininkas Gintautas Čiapas. Jo nuomone, kas būtų tokių gandų autoriai - konkurentai, kyšius ėmę valdininkai, neatsakingai žodžius švaisantys žurnalistai ar šiaip "kvaili pletkininkai", valstybės saugumo organai turėtų išaiškinti aktyvius ne tik šio banko, bet ir visos valstybės ekonomikos kenkėjus.

G. Čiapas neneigia, kad bankas turi nemažų problemų. Sunkiausias - rizikingos ar "blogos" paskolos. Tokioms priskiriama 105 mili-

jonai litų vertės arba 16% visu banko išduotų paskolų. Valdymo pirmininkas įsitikinęs, kad nemažą dalį šių paskolų pavyks susigrąžinti.

Jau sudarytas paskolų išieškojimo planas. Ji įgyvendins naujas banko padaliny, kuriame dirbs iš kitų banko skyrių surinkti didžiausią patirtį turintys teisininkai, kreditavimo vadybininkai, ekonomikos analitikai.

"Juk ne banko kaltė, kad buvusios vyriausybės ipareigojo ji teikti paskolas valstybinėms įmonėms, pirkti kuro atsargas, atlikti nemokių įmonių tarpusavio užskaitas", teigė G. Čiapas.

ELTA

Lietuva dar neskursta, bet ekonominė krizė didėja

Išankstiniais statistikos departamento duomenimis, birželio mėnesį išgaunamosios ir perdirbimo pramonės produkcijos paduota 7,6 % mažiau, negu gegužės mėnesį. Mažmeninė prekių apyvarta per mėnesį palyginamosiomis kainomis sumažėjo 1,5 %.

Birželio mėnesį bedarbių skaičius sumažėjo 5,8 %, ir nedarbo lygis buvo 7 %.

Vartojimo prekės ir paslaugos per birželio mėnesį pabrango 0,4 %. Pirmąjį pusmetį kainos vidutiniškai padidėdavo 1,6 % per mėnesį. Labiausiai pabrango benzinai - 13,8 %, alkoholiniai gėrimai - 3,8 %. Duona ir makaronų

gaminiai, miltai ir mėsa pabrango 1,8 % ar mažiau.

Statybos kainos birželio mėnesį padidėjo tik 0,6 %.

Per šėsis šių metų mėnesius vartojimo prekės ir paslaugos pabrango 10,2 %, maisto produktai - 12,4 %, transportas ir ryšiai - 8,5 %, sveikatos priežiūros ir medicinos paslaugos - 7,1 %, išlaidos būstui, kurui, energijai - 7,0 %, namų ūkio reikmenys ir paslaugos - 6,8 %, drabužiai ir avalynė - 6,6 %.

Infliacija per praėjusius šėsis mėnesius buvo 10,2 %, o per tą patį praėjusių metų laikotarpį - 16,7 %.

ELTA

Labiausiai pasitikima Bažnyčia ir spauda

Lietuvos gyventojai labiausiai pasitiki Bažnyčia ir visuomenės informavimo priemonėmis. Menkiausiai vertinamas Lietuvos Bankas ir Energetikos ministerija. Toki rezultatai parodė gegužės mėnesį Lietuvos Filosofijos ir Sociologijos instituto atlikta visuomenės nuomonės apklausa.

Bažnyčią teigiamai vertina 56

% apklaustųjų, neigiamai - 18 %. Visuomenės informavimo priemonės teigiamai vertina - 48 % atsakiusiųjų, neigiamai - 28 %. Valdžios institucijos dažniausiai vertinamos neigiamai. Vyriausybę pasitiki 14 % apklaustųjų, nepasitiki 64 %.

ELTA

Kaip kitos valstybės tvarko savo energetiką

K. Astravas

Valstybės Energetikos ūkis, kaip ir kitos svarbiosios valstybės institucijos, Lietuvos Bankas, Valstybės Kontrolė ir Aukščiausiasis Teismas, turi būti nepriklausomas nuo politikos: Seimo rinkimų ar ministerių kabineto pasikeitimo. Šio ūkio vadovybės generalinis direktorius turėtų būti paskirtas paties Respublikos Prezidento ir Seimo patvirtintas, tas turėtų būti numatyta, jei dar nėra, pagal konstituciją. Aš čia noriu iškelti vien tik Lietuvos naftą ir gamtines dujas liečiančius klausimus, ir nuo jų priklausančias kitas giminingas pramonės šakas, naudojančias naftos produktus tolimesniai perdirbimui į petrochemikalus ir trąšas.

Tad mano pagrindinis klausimas - kas turi valdyti šį ūkį, ar jis turi likti valstybės nuosavybe, ar privatizuotas, jei privatizuotas, tai ar visas, ar tik tam tikra dalis?

Šis valstybinio svarbumo klausimas jau beveik per šešerius Lietuvos gyvenimo metus nebuvo pilnai išsiaiškintas ir supastas, ar pradėtas iš viso nagrinėti. Vakarų demokratinuose kraštuose nebūtina visos pramonės šakos turi būti privatizuotos.

Nafta su savo šalutinėmis pramonės šakom, tokiom kaip petrochemikalai ir trąšos, yra per daug svarbios valstybės piliečių gerovei, kad būtų leistos privatizuojant patekti į privačias rankas, tuo būdu netenkant valstybinės kontrolės. Patekusios į privačias rankas jos tampa manipuluojamos mažos grupės biznio žmonių, kurių pagrindinis tikslas yra patenkinti savo finansinius asmeniškus siekimus, visai nekreipiant dėmesio į valstybės piliečių gerovę.

Pažiūrėkime, kaip kitos valstybės yra suorganizavusios savo naftos ūkį. Šių valstybių naftos ūkis yra tvarkomas per valstybines korporacijas, kurios yra tų valstybių visiškai ar dalinė nuosavybė:

Anglijos - tvarkoma per BP (British Petroleum) korporaciją; Vokietijos - per VEBA; Prancūzijos - per IPF (Institute Petroleum du France); Suomijos - per NESTE. Tas pats yra arabų valstybėse. Nėra nei vienos valstybės pasaulyje, kurioje naftos industrija būtų visiškai privačių asmenų rankose. Yra svetimų valstybių naftos koncesijos, bet jos

neturi galios visos naftos kontroliavimui svetimoje valstybėje; paprastai koncesijų veikla yra apribota griežta veiklos sutartimi.

Lietuva turėtų dar palaukti su privatizacija iki atsirastų stabili vyriausybė, pažabota korupcija ir išnaikinta mafija. Tik tada bus galima pradėti svarstyti naftos ūkio dalinę privatizaciją, sakysim, labai lėtai perduodant įmones po 5% akcijų kelių metų laikotarpiuose. Prieš vykdant dalinę privatizaciją įmonė turi būti stabilioje padėtyje: su gerai sutvarkytais dokumentais, pilnai nušviečiančiais įmonės finansinę padėtį, vadinamosiomis metinėmis apyskaitomis. Sukelti finansai perduodant įmonės akcijas (shares) turi būti paskirti įmonės modernizavimui ar veiklos plėtimui.

Tik tokiu būdu tvarkoma įmonė gali būti naudinga valstybės piliečiams. Asmenys, nusipirkę įmonės akcijų, kas sudarytų mažą procentą visos įmonės vertės, turi teisę įvesti savo atstovus (direktorių) į įmonės valdybą. Šie direktoriai, nors būdami labai mažą mažumą įmonės vadovybėje, turės opozicijos vaidmenį savo kritika ir pasiūlymais įmonės tvarkyme su tikslu gauti daugiau pelno perduotų akcijų savininkams.

Valstybės, kaip didžiausio akcininko, vaidmuo būtų pagal įstatymus prižiūrėti, kad įmonė nepapultų per akcijų pardavimą į kontrolę nepageidaujamų grupių, kurių siekimai nesutampa su valstybės piliečių gerove.

Geriausiu pavyzdžiu Lietuvai gali būti Suomijos naftos kompanija "NESTE", kuri aprūpina kraštą gamtinėmis dujomis ir žalia nafta. Nuosavos rafinerijos ne tik patenkina krašto rinką reikalingais produktais, bet eksportuoja į kitus kraštus tris kartus daugiau negu reikalinga Suomijai įvairių produktų, jų tarpe nemažą kiekį žalios naftos. Pastatyta moderni industrija gamina ne tik Suomijai, bet ir eksportui trąšas ir įvairius petrochemikalus.

Po antro pasaulinio karo amerikiečių kompanija suomiams pastatė nedidelę rafineriją; žalią naftą jie gavo iš Sovietų Sąjungos, kad galėtų išlaikyti savo industriją, kuri didžiąją dalį produkcijos turėjo atiduoti sovietams neva kaip karo repa-

racijas. Tuo laiku suomiai mažiau žinojo apie naftą negu šių dienų lietuviai. Man teko ilgai kalbėti 1992 metais Vilniuje su į pensiją beeinančiais šios bendrovės vadovaujančiais asmenimis, kurie prieš keliasdešimt metų buvo "NESTE" kompanijos steigėjai. Šie sąžiningi, darbštūs, plačių užmačių ir ambicijų vedami žmonės, kuriems korupcija buvo svetimas dalykas, su pasididžiavimu man pasakojo apie "NESTE" pasisekimus ir savo vargus plečiant "NESTE" ne tik rafinavime, bet petrochemijos, trąšų ir naftos transporto srityse: jie yra dalininkai 3-jų rafinerijų Anglijoje ir Belgijoje, turi savo kompanijos atstovybes 32-jose pasaulio šalyse, pasistatė du naujus didžiulius tanklaivius, su kuriais apsirūpina nafta, ir yra tapę visiškai nepriklausomi nuo Rusijos naftos tiekimo vamzdžiais ir jų rafinerijas; panaši situacija, kaip su naftos tiekimu Mažeikiams.

Rusijai už naftos žaliavą ir gamtines dujas apmoka savo gaminiams ir šiaurės statybos technika, kuri reikalinga rusų Sibiro naftos produkcijai. Aš esu buvęs jų tanklaiviuose kaip svečias Raudonojoje jūroje, kada dirbau Yemene, "Oil and Mineral Resources" ministerio asmeniniu patarėju.

Ši suomių grupė, besilankydama Vilniuje, buvo pakvietusi mane apsilankyti Suomijoje ir pamatyti NESTE įrengimus: rafineriją, uostus, įmones, ir susipažinti su jų vadovybės žmonėmis. Deja, keičiantis vėjams energetikos ministerijoje ir vyriausybėje, man neteko aplankyti Suomijos ir giliau išvystyti su jais platesnio bendradarbiavimo, nors jie labai domėjosi mano globaliniu inžinerijos patyrimu.

Dirbdamas Yemene, gavau didelį patyrimą naftos dalinės privatizacijos srityje. Po trijų metų nuo naftos atradimo, Yemenas galėjo aprūpinti savo nafta ne tik tris Pabaltijo valstybes, bet ir Suomiją, kuri buvo 100% valstybės, tai yra naftos ministerijos, kontrolėje.

Labai greitas Yemeno naftos ūkio vystymasis privertė Yemėną pagalvoti apie kai kurių naftos sričių dalinę privatizaciją. Planų parengimui buvo pasamdyta amerikietiška konsultacinė firma, kurios tarpininku ir privatizavimo komisijos nariu aš buvau.

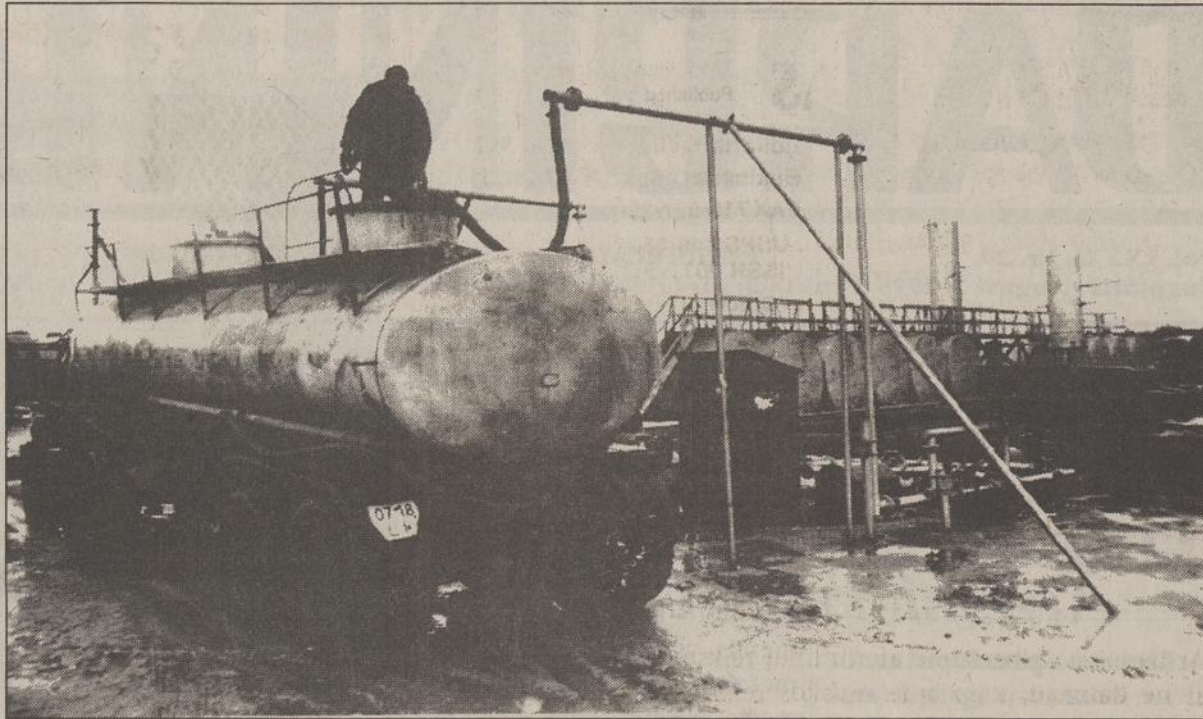
PIRMASIS LIETUVOS KULTŪROS KONGRESO POSĖDIS

(atkelta iš 1 psl.)

trinės valdžios funkcijų, kurios numatytos įstatymų. Vyko net atvirkščias procesas - atimti iš savivaldybių dalį savarankiškumo. Jis priminė, kad tokio valstybinio kultūros fondo nuostatai jau buvo paruošti ministro pareigas einant D. Kuoliui, tačiau tada neužteko politinės valios šiai idėjai įgyvendinti. Seimo narys V. Andriukaitis paryškino esminį decentralizavimo bruožą - apskritims ir savaveiksmėms visuomeninėms organizacijoms perduodama dalis politinių sprendimų galios. Decentralizavimas ypač remiasi tiesioginės demokratijos ugdymu. Jo manymu. Kultūros kongresas iš esmės yra Kultūros ir meno taryba su naujais įgaliojimais, kurie teikiami įgyvendinant decentrali-

šalia paskaitų ir vadovavimo aukštesnių mokslo laipsnių siekiantiems studentams, jis yra atsakingas už universiteto veiklą plačią Illinois Council on Training programą mažamečių auklėtojams visoje valstijoje.

Prof. dr. Račkauską į ALTO pirmininkus nominavo Lietuvių Romos Katalikų Federacija, vadovaujama adv. Sauliaus Kuprio. Naujose pareigose jis pakeis savo

Lietuviškos naftos telkinys šalia Kretingos. Iš šios naftos gaminama aukštos kokybės alyva.

V. Kapočiaus nuotr.

Privatizavimo studijų išvados buvo šios: labai lėtai eiti į dalinę privatizaciją, pasiliekančią ministerijai visišką kontrolę naftos eksploracijoje, eksplotacijoje, naftos ir jos produktų prekyboje, rafinavime, įmonių planavime ir kitose veiklose.

Prieš man paliekant Yemėną 1991 metais, jau buvo pastatytas nemažas skaičius LPG (propano-butano) pilstymo į balionelius stočių, iš jų kelios jau buvo visiškai privačios, gaunančios LPG iš valstybės kontroliuojamų šaltinių. Tokiu būdu Yemenas išlaikė grynai savo piliečių valdomą tokį pelningą LPG biznį be užsienio dalininkų. Naujos rafinerijos statybai ministerija tarėsi su užsienio bankais dėl pasukų, bet taipogi darė planus įtraukti į finansavimą ir savo turtingus prekybininkus. Man teko prižiūrėti naujos rafinerijos planavimą bendradarbiaujant su anglų-amerikiečių inžinerijos kompanija Londone ir finansavimo srityje - su "World Bank" ir kitomis Europos finansavimo įstaigomis.

Po visiško Būtingės terminalo statybos bankrutavimo ir projektų menedžmento krizės, Lietuvos vyriausybė turėtų visiškai sustabdyti neapgalvotus privatizavimo planus. Tolesnė energetikos ūkio veikla priklausys nuo naujai išrinkto Seimo ir vyriausybės, kuri perims į didelę ekonominę ir valdžios krizę patekusią valstybę. Tikėkim, kad bus pasimokyta iš praeities klaidų sudarant naują vyriausybę ir iš pagrindų reformuojant energetikos ministeriją.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Istaiga veikia naujoje vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Istaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642

Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

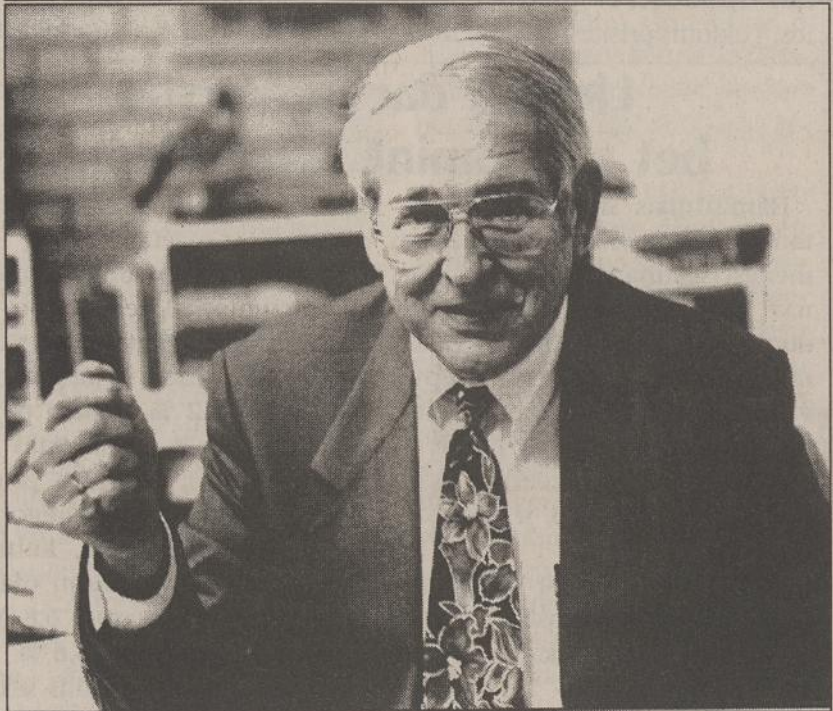
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150

- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

+

KVEČAS JONAS

1933 + 1976

Prof. dr. Jonas Račkauskas.

A. Sutkaus nuotr.

Naujas Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas

Birželio 28 d. Amerikos Lietuvių Tarybos valdyba išrinko prof. dr. Joną Račkauską nauju ALTO pirmininku. Jis perims pareigas per ALTO suvažiavimą, kuris įvyks lapkričio 2 d. Chicagoje.

Prof. dr. Račkauskas yra ilgametis Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro pirmininkas ir Pedagoginio Lituanistikos Instituto rektorius. Už didelius nuopelnus lietuvių kultūros išlaiky-

mo ir lituanistinio žvietimo srityse jis buvo Lietuvos Respublikos pagerbtas DLK Gedimino ordinu Vasario 16 d. proga. Pernai rudenį Vilniaus Pedagoginis Universitetas jam suteikė savo pirmąjį garbės doktoratą.

Naujasis ALTO pirmininkas yra Chicago State University pedagogikos profesorius, savo doktoratą pedagogikoje igijęs University of Ottawa, Kanadoje.

zavimo nuostatą.

Kongresas priėmė kreipimąsi į Seimą ir Vyriausybę. Išryškėjo nuomonė antrąją kongreso dalį rengti po Seimo rinkimų. Išsakyta mintis apmąstyti, kultūros žmonių ir delegatų pasiūlymus analizuoti, tobulinti numatytus kultūros įstatymų projektus pavesta kongreso rengimo komisijai.

Naujačiamas konfliktas nevirto bevaisiais delegatų ginčais, dėl daug ko buvo susikalbėta, tačiau ryškėja nauja konfrontacijos "linija" - konservatorių partiją remiantys kultūrininkai ir žurnalistai nepalaiko kongreso idėjos, nebuvo jų atstovų ir vykusiame posėdyje. Tad rudenį galime sulaukti naujos "pliekimosi" bangos.

kadenciją užbaigusį Grožvydą Lazauską.

A. Zailskas

DARBININKE paskelbta reklama patikimai ir greitai pasieks skaitytoją. Jūsų pageidavimai - mūsų rūpestis. Skelbkitės viename iš seniausių Amerikos lietuvių laikraščių

DARBININKAS.

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✂ **LĖKTUVAI**

✂ **LAIVAI (CRUISES)**

✂ **TRAUKINIAI (AMTRAK)**

✂ **AUTOBUSAI**

✂ **NUOMOJAMOS MAŠINOS**

✂ **VIEŠBUČIAI**

✂ **ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS**

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE

40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363

TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS

FAX 718 423 - 3979

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Ateitininkai ir Lietuva

Ar bereikia kalbėti apie ateitininkų reikšmę Lietuvos gyvenime. Gal ne daugiau, kaip apie druskos reikšmę žmogaus gyvenime. Ateitininkai buvo Lietuvos druska. Šios druskos buvimą jautė beveik visos Lietuvos gyvenimo sritys: jautė ten, kur buvo reikalingas pasipriešinimas ir kūryba; kur lietuvių tauta turėjo gintis nuo grėsmės iš lauko ar vidaus; kur ji buvo reikalinga pažangos, naujos kūrybinės ugnies ir ramaus žmogaus, sutinkančio nudirbti nereikalaujamus darbus ar, kai reikia, ir savo gyvybę paaukoti.

Kai iš Rusijos veržėsi antireliginė srovė ir grėsė užtvindinti mokslus einantį lietuvių jaunimą - tai srovei pirmieji pasipriešino ateitininkai. Kai į nepriklausomos Lietuvos žemes ėmė veržtis bolševikai, lenkai, bermontininkai, - tarp pirmųjų savanorių gausūs buvo ir ateitininkai. Kai nepriklausomos valstybės rūmą reikėjo organizuoti, - atsakomiausius darbus seimuose dirbo ateitininkai. Kai į Lietuvos gyvenimą ėmė brautis nedemokratinės sistemos ir nuodyti galvą, - atrama demokratinė minčiai išlaikyti ir jaunime ugdyti buvo ateitininkai.

Ateitininkai buvo atrama pažangos idėjoms, - už tautinį, kultūrinį aktyvumą, už socialines bei valstybines reformas, už meno ir literatūros dinamiką. Ateitininkai buvo pasipriešinimas komunistinėms idėjoms literatūroje. Ateitininkai buvo konstruktyvus avangardas literatūrinei kūrybai.

Kai Lietuvą iš naujo užplūdo okupantai, kai prasidėjo sunkiosios Lietuvai dienos, tarp pogrindžio rezistentų prieš nacinę ir sovietinę okupaciją, - tarp pačių pirmųjų ir ištikimųjų kovai - buvo ateitininkai.

Tai praeitis. Joje ateitininkai buvo giriama ar peikiama. Jie nebuvo nutylimi, kaip paprastai esti su tais, kurie yra nei šalti, nei šilti.

Iš mūsų ateitininkai gali susilaukti didelės pagarbos už duoklę Lietuvai - už suklotą gyvybę Lietuvos laisvei, už sukurtas ar kuriamas vertybes lietuvių kultūrai. Pagarba tenka ateitininkų organizacijai kaip mokyklai, kuri ruošia, formuoja žmones, kad jie būtų ne-svyruoja į visas puses, ne bespalviai, nei šilti nei šalti, bet tikrai žmogaus vardo verti - su aiškiais nusistatymais ir su pasiryžimais tuos nusistatymus vykdyti.

Ateitininkai tvirtai laikėsi savo principų išeivijoje ir Lietuvoje, ar tai okupacijų metu, ar tai ir nepriklausomai pasiskelbusioje.

Jauniausių, jaunuųjų, pusamžių ar jau ir subrendusių rengiamos stovyklos - studijų savaitės, metų bėgyje susirinkimai, šeimos šventės būrė, stiprino ir užgrūdino organizuotos grupės narių charakterį. Per eilę metų Ateitininkų Federacijos vadais yra buvę lietuvių tautos rinktiniai sūnūs.

Sveikindami įvairiose vietovėse ir šią vasarą rengiamų švenčių, studijų dienų dalyvius bei dalyves, su tvirta viltimi žvelgiame į priekį, laukdami Ateitininkų Federacijos nepaprastosios konferencijos, kuri įvyks 1997 metų sausio 3-5 dienomis Kaune.

Visi sambūriai yra reikšmingi ne tik savo viešais pasirodymais, bet ir savo dalyvių vidiniu formavimu. Kūrybos reikalingumo negalima matuoti nei daugumos, nei šios dienos reikalavimu. Kūryba savo antlaikine reikšme peržengia gyvenamąją dabartį. Sėkmės ateities planuotojams!

Užrašai iš pasmerktųjų namų

SAULIUS STOMA

2

Dauguma Lietuvos areštinių nedaug skiriasi nuo Kauno ar senosios Vilniaus. Kiek girdėjau, gera, vokiškai tvarkingai pastatyta šilutės areštinė.

Kaunietis stambios firmos savininkas pasakojo areštinėje pabūdęs nuo kraujo skonio burnoje. Prasimerkęs pamatė, kad vienas iš kokių dešimties gulinių ant grindų sulaikytųjų nusprendė persipjauti venas. Kadangi venos kraujas greitai kreša, rekomenduojama persipjovus, kol užtenka jėgų, daryti sportinius pratimus. Vyrukas darė atsispaudimus, ir kraujas čiurkšlėmis tryško po visą kamerą.

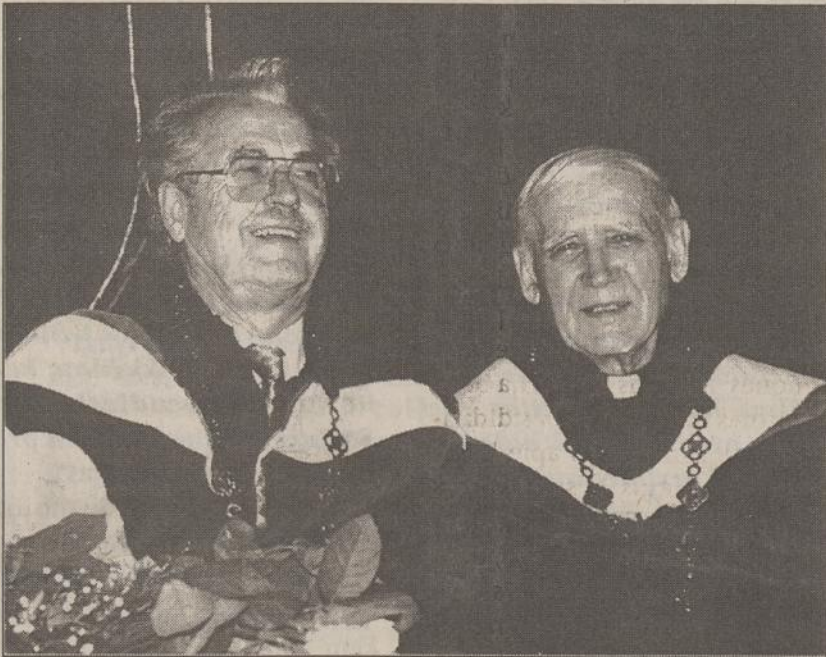
Atvirkščiasis pasaulis

Ketvirtadienio pavakare, prasidėjus ketvirtai mano sulaikymo parai, staiga žlugo visos viltys iš areštinės grįžti į laisvę. Į kamerą man buvo atnešta arešto sankcija. Pasak į nedidelį Algirdą Patacką panašaus kameros draugo, laikas buvo pats blogiausias. "Šiandien į Lukiškes jau neves, nes per vėlu, o rytoj bus penktadienis. Įkliusi į karantiną trims paroms, iki pirmadienio", - su užuojauta konstatavo jis.

Karantinas - tai pats šlykščiausias periodas per visą įkalinimo laikotarpį, palyginamas, matyt, tik su karceriu. Vilniečiai patiria šį išbandymą tik vieną kartą - vos patekę į Lukiškes. Sulaikytieji, kurie tardomi kituose miestuose ir yra nuolat etapais ten vežiojami, karantine būna kiekvieną kartą vėl atvežti į kalėjimą.

Iki šiol aš taip ir nesupratau, kam iš tikrųjų reikalingas tas vadinamasis karantinas. Nebent vien tam, kad būtų kankinami suimtieji. Pats žodis karantinas lyg ir reikštų vietą ar procedūrų sistemą, kur Lukiškių naujokai galėtų pereiti tam tikrą higienos filtrą ir patekti į bendras kameras jau negalėdami apkrėsti senbuvių įvairiomis ligomis bei gyviais. Iš tikrųjų yra atvirkščiai. Kaip, beje, ir daug kas šitame išvirkščiame pasmerktųjų pasaulyje. Karantine nenuostabu pasigauti kokią ligą ar bent jau užsikrėsti utėlėmis. Kiekvienas, patekęs iš karantino į paprastą kamerą, iškart išėjamas gerai apsižiūrėti, ar neatsinešė kokių gyvių. Po to bando-

Du garbės doktoratai

Vytauto Didžiojo universiteto Kaune garbės daktarai: dr. Antanas Razma ir prel. prof. Antanas Rubšys.

B. P. Juodelio nuotr.

Vytauto Didžiojo universitetas Kaune š. m. birželio 19 dieną mokslo metų užbaigimo iškilmėse įteikė garbės doktoratus prel. prof. Antanui Rubšui ir dr. Antanui Razmai, praneša "Kauno diena" 1996.06.19 laidoje. Abu garbės daktarai gyvena JAV.

Teologijos garbės daktaro regalijos buvo įteiktos lietuvių Katalikų Mokslo akademijos akademikui, Lietuvos nacionalinės premijos laureatui prelatui prof. Antanui Rubšui už tai, kad savo iškiliais darbais ir Švento Rašto vertimu į lietuvių kalbą daug prisidėjo turtinant dvasinį žmonių pasaulį, aukštinant kilnius doros idealus.

Sociologijos garbės daktaro laipsnis buvo suteiktas dr. Antanui Razmai už jo ilgametę veiklą dėl lietuviybės išlaikymo Amerikoje ir kaip lietuvių Fon-

do pirmininkui bei ilgamečiam vadovui, Lietuvai skirtos 1,150,00 dolerių sumos patikėtinii komisijos pirmininkui. Garbės doktorato suteikimu dr. Antanui Razmai, kartu buvo pagerbtas ir lietuvių Fondas, iš kurio 100,000 dolerių paskirta Vytauto Didžiojo universiteto bibliotekai.

Iškilmėse VDU baigimo diplomai buvo įteikti 395 bakalaurams ir 195 magistrams. Garbės daktarus ir universitetą baigusius sveikino VDU rektorius prof. Bronius Vaškelis, Lietuvos mokslo ir švietimo ministras prof. V. Domarkas, Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius ir kiti.

Šių garbės doktoratų suteikimu buvo įvertinti, pagerbti ir išeivijos darbai Lietuvos labui.

Br. J.

Seimas pakeitė Konstitucijos 47 straipsnį

Lietuvos Seimas birželio 20 d. antrą kartą balsavo už Konstitucijos 47 straipsnio papildymą ir nutarė, kad gali būti leidžiama įsigyti ne žemės ūkio paskirties žemės sklypus savivaldybėms, valdžios įstaigoms, taip pat ekonominę veiklą Lietuvoje vykdančioms imonėms ar asmenims. Iki šiol buvęs Konstitucijos draudimas įsigyti žemę užsieniečiams neatitiko Europos Sąjungos teisinių normų ir formaliai trukdė Lietuvos integravimuisi į Europos Sąjungą.

Už tai, kad būtų leista užsieniečiams įsigyti sklypus, reikalingus jų tiesioginei veiklai skirtiems pastatams ir įrenginiams statyti, balsavo 109 Seimo nariai. Prieš buvo 14; susilaikė du parlamentarai.

Demokratų frakcijos pasiūlymu galutinis balsavimas dėl Konstitucijos 47 straipsnio papildymo vyko vardiniu būdu. To pareikalavo šios frakcijos narys Vladas Petrauskas, pasisakęs prieš Konstitucijos keitimą, nes, pasak jo, ne nuo žemės pardavimo

Žinutės iš Lietuvos

Atsikūrė "Kęstučio" korporacija

Ateitininkų "Kęstučio" korporacija, kuri buvo Vytauto Didžiojo u-te Kaune įkurta 1926 m., vėl atsikūrė Kaune 1996 m. birželio 15 d. "Dovilės" restorane susirinko aštuoni aukštųjų mokyklų studentai ateitininkai

ir keturi kęstutiečiai iš išeivijos. Išeiviai kęstutiečiai, išlaikę korporacijos tęstinumą, estafetės vėliavėlę perdavė naujesiems broliams. Pakeltiesiems į tikruosius korporacijos narius spalvas uždėjo Kazimieras Pabedinskas, vienas iš korporacijos steigėjų 1926 m.

Kartenoje birželio 8 d. buvo paminėta vieno iš žemaičių apygardos prieš 50 metų žuvusio laisvės kovotojo Jono Žutauto mirties sukaktis. Minėjimas prasidėjo šv. Mišiomis bažnyčioje ir buvo tęsiamas toje vietoje, kur kelias dienas prieš penkiasdešimt metų buvo numestas kautynėse kritusio kovotojo laivonas. Dabar toje vietoje pastatytas kryžius.

Minėjime dalyvavo keturi Jono Žutauto broliai ir sesuo, visi politiniai kaliniai ar tremtiniai. Vienas iš brolių papasakojo Jono žuvimo aplinkybes. Tarp kalbėtojų buvo Lietuvos seimo narys Algirdas Katkus ir Juozas Kojelis, buvęs Žutauto mokytojas.

Tą pačią dieną Kartenos kapinėse buvo pašventintas keliasdešimčiai žuvusių Kartenos partizanų prisiminimui memorialas.

Akimirka iš Kartenoje vykusio minėjimo partizano Jono Žutauto 50-osioms žuvimo metinėms paminėti.

Magistro diplomai

Birželio 29 d. Kauno muzikiniam teatre vienuolikai Kauno Technologijos u-to studentų buvo įteikti visuomenės institucijų administravimo magistrų diplomai. Kiti penki diplomus

gaus rudenį. Šią programą įkūrė ir finansavo JAV-Baltijos fondas. Įteikimo iškilmėse dalyvavo universiteto rektorius, profesūra, JAV ambasadorius ir kiti žymūs svečiai. Kalbą pasakė Fondo prezidentas Linas Kojelis.

priklauso tai, kad užsienio firmos investuotų į Lietuvą.

Konstitucijai pakeisti buvo reikalingi 94 Seimo narių balsai. Jau prieš balsavimą apie ketinimus neparemti pataisos buvo pareiškusios septynios narių Seime turinčios demokratų bei tautininkų frakcijos ir keli atskiri Seimo nariai.

LR

Skaitykite

DARBININKA

ir pasiūlykite

ji savo draugams

Vilniaus Lukiškių kalėjimas.

V. Kapočiaus nuotr.

ma jį prausti, perrengti, jei reikia - nušutami plaukai.

Karantine neduodama čiuzinio, patalynės, nėra elektros lizdų. Jei iš laisvės nesusipratai pasiimti kokios nors antklodės, karantine teks gulėti ant geležies. Kai šalta - karantine bailsu šaltis, kai lauke šilta - karantine neišvėdinama tvankuma.

"Džumbrai", "duchai", "lamavykai"

Yra kalinių, taip ir neišeinančių iš karantino. Tai paprastai ir yra tie, kurie veisia įvairiausių gyvių, dažniausiai - utėles. Kartais vadinami "džumbrais", jie sudaro vieną žemiausių kalinių sluoksnių. Kartu su "gaidžiais" ir "ožiais" jie yra "lamavykai" - tie, kurie išvaromi, "išlominami", o tiksliau patys turi "išsilominti" - galima ir nenaudojant jokio smurto. Tiesiog žmogui duodama suprasti, kad jis čia nepageidaujamas. "Lamavykas" turi belstis į duris ir tol prašyti budėtojo iškeliamas kitur, kol šis jo norą bus patenkintas.

dienas iki teismo dėl savo nevalyvumo, o retais atvejais ir dėl neklusnumo netapę netgi kamerų "duchais" - tai yra "šeimininkėmis".

Caro valdžios simbolis

Penktadienio rytą pasirodė, kad lygiai kaip man nepasisekė ir mano areštinės draugui. Į Lukiškes mes būsime vežami kartu. Tad jo džiaugsmą pagaliau būti mažiau izoliuotam aptemdė perspektyva savaitgalį praleisti karantine. Paskutiniai šie žodžiai iškeikė visą "mentų" stovyklą, areštinės kieme sulindome į geležinį "varanoką". Dardėjome belangėje dėžutėje, dviejuose skyriuose kokie devyni žmonės, bandydami iš posūkių ir sustojimų sankryžose atspėti, kokiaje vietoje esame. Sustojus girdėjosi žmonių kleketavimas gatvėse - aplink virė laisvas gyvenimas. Tik čia, skardinės

(mukelta į 4 psl.)

■ Liepos 25 d. ankstyvą rytą 100 pėdų gylyje vandenyne prie East Moriches, NY, narai, ieškodami TWA (skrydžio nr. 800) lėktuvo liekanų, surado dvi "juodąsias dėzes", kurios nedelsiant buvo nusiųstos į Washington D.C. ekspertizei. Manoma, jog būtent paskutiniai - valgio paruošos ir pilotų kabinos - balso įrašai gali padėti įminti šio TWA kompanijos lėktuvo katastrofos mįslę. Tuo tarpu atrasti tik 116-os (iš 230-ies žuvusiųjų) kūnai.

■ JAV imsis priemonių apsaugoti įvairiose pasaulio vietose išdėstytas amerikiečių karines pajėgas nuo teroristų, galinčių panaudoti cheminius, biologinius ir kitus masinio naikinimo ginklus, pareiškė JAV gynybos sekretorius William Perry. Jo teigimu, pavojus gresia Persijos įlankos regiono šalyse, Turkijoje, Bosnijoje ir kitur, tad reikia ruošti atremti galingų 4500-9000 kg bombų atakas.

■ Mongolijoje po 70 komunistinės diktatūros metų naujajame parlamente opozicinės partijos laimėjo 50 iš 70 vietų.

■ Šiuo metu Rusijoje veikia 8000 mafijinių grupuočių, kurios nepriklaistingai organizuotos ir pasižymi griežta hierarchine sąranga. Tokius duomenis paskelbė Vokietijos Federalinė tyrimo valdyba BND savo pranešimė Vokietijos vyriausybei, atspausdintame laikraštyje "Welt". Pagrindinė rusų mafijos veiklos sfera, BND ekspertų nuomone, "prekyba narkotikais, ginklais, turto prievartavimas, užsakomosios žmogžudystės, pinigų padirbinėjimas ir žaliavų eksportas". Pranešime nurodoma, jog rusų mafijai Vokietija yra tapusi savotišku placdarmu, nors tuo tarpu ir kitose Rytų Europos šalyse situacija ne ką geresnė: vyksta "mafijos susiliejimas su Baltijos valstybių vadovais ir pramonės įmonėmis". Be kita ko, mafija užsiima "Lietuvos vyriausybės narių papirkimais, Latvijoje nusikalstamos struktūros turi valdžią ir įtaką aukščiausiuose valstybės ir pramonės sluoksniuose". Ne geresnė padėtis ir Estijoje.

Kam nauda?

Algimantas Kabaila specialiai "Darbininkui" iš Australijos

Kadaise ilgesnį laikotarpį gyvenau Japonijoje. Kartą vienas japonas kolega vežė mane į Fukuoka, į Kiušu salą iš pagrindinės Honšu salos. Važiavome pajūriu. Pamačiau didingai sklandantį paukštį, kuris atrodė medžiojantis jūros žuvis.

Susidomėjau. Sakau, tai turbūt jūros vanagas. Mano pažįstamas užprotestavo: ne. O tai buvo nuostabu, nes japonai, norėdami ką nors paneigti, dažniausiai nesaiko ne, o tik savotišką "gal", su priegaida, iš kurios krašto papročius pažįstančiam yra aišku, kad sakoma "ne".

Bent kiek nustebintas tokios stiprios reakcijos, pradėjau klausinėti, ką tas paukštis ėda. Žuvi. Ar tai plėšrus paukštis? Taip. Ar jis daugiausia iš jūros žuvis medžioja? Taip. Ar jis sklando kaip vanagas ir rėkia kaip vanagas? Taip, taip (hai, hai). Tai ar jis ne vanagas? Ne, ne (ie, ie) - tai "tombe". Ha, viskas paaiškėjo - japonai labai brangina savitumą, kiek jo ten galima surasti.

Tad po to mes susikalbėjome: paukštis sklando kaip jūros vanagas, medžioja kaip jūros vanagas ir jo riksmas kaip jūros vanago, bet jis ne vanagas, o "tombe"...

"Kauno Diena" anksčiau valdėnosi "Kauno Tiesa" ir buvo Lietuvos komunistų partijos, Kauno skyriaus, oficialus laikraštis. "Kauno Diena" 1996.06.26 išspausdino interviu su, jų žodžiais tarant, "ižymiuoju gamtosaugininku" Valdu Adamkumi. Norėčiau čia kelis sakinius iš to interviu pacituoti ir pakomentuoti. Bet prieš tai darydamas, turiau pastebėti, kad Lietuvos laikraščiai ne visada tiksliai perduoda interviu ir straipsnius. Tad reikia priimti viską su geru žiupsniu druskos, kaip mūsų, Australijoje, sakoma. Čia cituoju "Kauno Tiesą":

"Sambūrio suvažiavime Jūs iškėlėte mintį, kad šis judėjimas neturėtų tapti dar viena politine partija. Kuo galėtumėte pagrįsti šį argumentą?

Sambūrio tikslas ne veržtis į valdžią, o išjudinti mano minėtus "politinius benamius". 'Partijomis Lietuvoje jau pakankamai nusivilta'. [Mano pabrėžta]. Jei tokiu keliu pasuktų ir Sambūris, jis neabejotinai prarastų savo misiją.

Aš griežtai pasisakau prieš bet kokios naujos Lietuvos politinės partijos kūrimą.

Bet Sambūriui netapus politine

organizacija, naujajam visuomeniniam judėjimui bus sunku įgyvendinti savo tikslus...

Aš nesu nusistatęs prieš politines partijas. Be jų egzistavimo politinis gyvenimas yra paprasčiausiai neįmanomas. Tačiau norėčiau, kad per partijas į Seimą atėtų pačios pajėgiausios, kūrybingiausios politinės jėgos. Manau, jog veiklantes politinėse partijose yra daug gerų sąžiningų ir dorų žmonių, kuriems būtų galima patikėti valstybės įstatymų leidybą, šalies valdymą. Tokius žmones reikia renti, ir Sambūris padės išryškinti asmenybes, visapusiškai jas atskleisti rinkėjams ir t. t. (citata baigiamą).

Taigi - kaip su tuo "tombe" - nesivadinsime politine partija, nes "partijomis Lietuvoje jau pakankamai nusivilta". Bet jau sekančiame sakinyje sakoma, kad "be jų egzistavimo politinis gyvenimas yra paprasčiausiai neįmanomas". Ir išvis, nejaugi klausimų atsakovas toks naivuolis, kad nesuprastų jog kiekvienos partijos tikslas, kad jų sarašais "į Seimą atėtų pačios pajėgiausios, kūrybingiausios politinės jėgos"? Ir ar ne kiekvienos politinės partijos siekis, kad jų parinktus žmones renti, "išryškinti asmenybes, visapusiškai jas atskleisti rinkėjams"?

Suprantama, kad po ilgo sovietmečio vidutiniam žmogui sunku teigiamai įvertinti demokratinių institucijų, kaip kad pavyzdžiui, Seimo, darbą. Tiesa, ir Vakaruose yra daug ciniškumo ir nusivylimo politiniais procesais, parlamentariais ir jų darbu. Lengvai užmirštama, kad ir pats žodis "parlamentas" giminingas žodžiui "kalbėti". Bet stačiai liūdina, kai ižymūs vakaruose gyvenantys lietuviai skleidžia Lietuvoje tą cinizmą. Čia vėl cituoju iš to paties interviu "Kauno Dienoje":

"Šį kartą į Lietuvą atvykote tikriausiai jau apsisprendęs, kaip dalyvausite Seimo rinkimų kampanijoje?

Mano apsisprendimas nepasikeitė - žadu dalyvauti Seimo rinkimų procese. Tačiau noriu pabrėžti: aš neketinu kandidatuoti į Seimo narius. Tai esu ne kartą viešai sakęs, tačiau kai kas kažkodėl vis nenori to girdėti.

ti.

O kodėl Jūs nenorite tapti Lietuvos Seimo nariu?

Manau, būčiau blogas parlamentaras. Sėdėti posėdžių salėje, ginčytis, stumdyti popierius su įvairiausiais projektais ne man. Aš esu veiksmo žmogus. Daugiau kaip 20 metų savo rizika ir atsakomybe dariau įvairius sprendimus ir skiekliau, kad jie būtų įgyvendinti. Toks darbas man yra labiau prie širdies (citatos pabaiga).

Štai ir "atskleistas" Seimo nario darbas: "Sėdėti posėdžių salėje, ginčytis, stumdyti popierius su įvairiausiais projektais". Tad kam išvis tokie "popierių stumdytojai" reikalingi? O kur jau tu klausimų atsakytojas, pats būdamas valstybės tarnyboje, biurokratijoje ėmė "savo rizikos"? Gamtosauga - labai svarbus dalykas, ir gerbiamo p. Adamkaus nuopelnų šioje srityje jokių būdu nenoriu mažinti. Bet riziką pagrįstai čia turi industrija ir jos projektai, nes kaip tik jiems gamtos apsauga kainuoja, jie už tai privalo mokėti.

Na, jei jau parlamentariai tik popierius stumdo, tai kokios "Kauno Dienos" klausimų atsakovo ambicijos? Cituoju:

"Daug kas ir toliau klausinėja, ar neketinate ateityje balotiruotis į Lietuvos Respublikos Prezidento postą?

Šiuo metu tas klausimas man nėra aktualus... (citatos pabaiga).

Manau, kad ir žurnalistui, ir skaitytojams atsakymas aiškus, ypač turint omenyje, kad dar gana toli iki prezidentinių rinkimų, nebent išrinkus naują

Seimą su jo visais "popierių stumdytojais", Prezidentas ji paleistų, paskelbtų naujus rinkimus į Seimą ir priešlaikinius Prezidento rinkimus, kaip to reikalauja tokiu atveju konstitucija.

Kaip praneša liepos 3-čios "Lietuvos Aidas", poetas Tomas Venclova pokalbyje su laikraščiu "Życie Warszawy", pasakęs (cituojuame):

"Vienam iš savo bičiulių V. Landsbergio partijoje pasakiau labai ironiškai ir dėl to jis labai užsigavo, kad jie sumušė pasaulio rekordą, nes per dvejus metus įkūrė tautai labiau negu komunistai per 50 metų. Deja, tai buvo tiesa" (citatos pabaiga).

Poetui galima atleisti už tokius įrodymai netikslūs pareiškimus. Jei "V. Landsbergio partija" taip jau įkūrėjusi, tai kodėl "Tėvynės Sąjunga" populiarumu pralenkia LDDP?

Ateinančiuose Seimo rinkimuose reikia manyti, kad daugumą Seimo narių surinks Krikščionių demokratų ir Tėvynės sąjungos kandidatai. Tai natūrali koalicija, kuri turėtų galėti sudaryti vyriausybę.

Su nuostaba stebiu užsienio lietuvių veiklą: dr. K. Bobelio, V. Adamkaus, prof. T. Venclovos, A. Štromo. Ir turiu su pagailėjimu pasakyti, kad pasigendų pozityvaus įnašo į Lietuvos gyvenimą. Ir tik kyla klausimas - kam didžiausia nauda iš tokios veiklos?

Canberra, Australija

TIK DARBININKE
Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

Aleksoto tiltas nebeturės sovietinės atributikos

Kaune šiomis dienomis atliekama istorinė misija - aliuminio plokštėmis užklami Aleksoto tilto pilonų žvaigždžių, sovietinių herbų ir vėliavų lipdiniai, kuriais Aleksoto tiltas buvo "padabintas" pokario laikais ir išliko iki šiol.

Iš pradžių galvota herbus ir žvaigždes tiesiog nukrapštyti. Tačiau tai būtų nelengvas darbas, be to, nukentėtų tilto estetiškas vaizdas ir reikėtų atlikti papildomą remontą. Nuspręsta sovietines tilto pilonų "puošmenas" užkalti taip pat sovietinius laikus menančiomis aliuminio plokštėmis, padengtomis plonu emalio sluoksniu.

Dar 1988 m. iš šių plokščių buvo sumontuota paskutinė paradinė tribūna, iš kurios darniai žygiuojančiai Kauno liaudžiai mojo aukščiausio miesto valdininkai.

Darbus numatoma baigti iki rugpjūčio mėnesio. **KD**

Červėnėje paminėtos teroro aukos

Červėnės miestelyje Baltarusijoje surengtame stalininio teroro aukų paminėjime dalyvavo ir Lietuvos politinių kalinių bei tremtinių bendrijos delegacija.

Buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, kartu su kitais minėjimo dalyviais, padėjo gėlių prie tautodailininko Ipolito Užkurnio sukurto koplytstulpio ir kryžių, žyminčių žudynių vietas.

Apie 60 km nuo Minsko esančio miestelio apylinkėse 1941 m. birželio mėnesį enkavedistai nužudė keletą tūkstančių žmonių, tarp jų - šimtą lietuvių. **ELTA**

Vilnius. Vasarą vaikai mėgsta maudytis prie Seimo rūmų esančiame fontane.

V. Kapočiaus nuotr.

Užrašai iš pasmerktyjų namų

(atkelta iš 3 psl.)

dėžutės ant ratų viduje, prisipaudę vienas prie kito ir posūkiuose graibydami už lygių sienų ir lubų, vežami iš vienos izoliavimo vietos į kitą, tupėjo visuomenės atmatos, džiaugdamiesi kiekvienu laisvės garsu.

Ir štai mes Lukiškėse. Išlipusius viename kiemų mus išrikiuoja ir veda į reikiamą korpusą.

Lukiškių kalėjimas - tai monumentalus XIX amžiaus statinys, tikras nepajudinamos caro valdžios Lietuvoje simbolis. Tarp kalinių populiari nuomonė, kad kalėjimo korpuso planas yra stačiatikių kryžiaus formos, tačiau mano empyriniai tyrimai šito taip ir nepatvirtino. Bėgant laikui, bandžiau braižyti kalėjimo planą, bet iki galo to padaryti nesugebėjau. Aišku viena - net ir iš laisvės pažvelgus, kalėjimo komplekse dominuoja bizantiškas cerkvė primenantis kupolas.

Istorikai rašo, kad XIX amžiuje Lukiškių kalėjimas buvo vienas moderniausių Rusijos imperijoje. Ir tuo galima patikėti. Kai kameroje laikydavo po vieną ar du kalinius, gyvenimas turėjo būti pakenčiamas. Tačiau laikas ėjo, ir modernūs kalėjimas buvo vis labiau prikemšamas, o kalinių sąlygos vis prastėjo. Didžiausias šuolis buvo padarytas per pastaruosius kelerius metus, kai Lukiškių tardymo izoliatoriuje kalinių padvigubėjo. Dabar čia ant gultų ir po jais voliojasi apie tris keturis tūkstančius kalinių. Gerokai daugiau nei taip pat perpildytoje Pravienskių "zonoje".

"Vergilijus" neatsisveikina

Korpusas, į kurį mus atvedė, kaip vėliau įsitikinau, buvo panašus į kitus. Viduryje - dviejų trijų metrų erdvė per keturis aukštus, šonuose - siauros galerijos, iš kurių patenkama į kameras. Vidurio erdvę skaido tik aukštus jungiantys geležiniai laiptai ir vieliniai tinklai.

Kiekvieno korpuso apačioje dar yra pusrūsis, jau rimčiau izoliuo-

tas nuo kitų aukštų, su atskiru įėjimu. Ten gyvena "krytnykai" - sunkiais nusikaltimais apkaltinti nuteistieji, gavę nuosprendį iki gyvos galvos, mirtininkai. Ten yra "triumas" - karcėris. Aš ten atsidursiu tik po mėnesio.

O dabar stoviu veidu į sieną naujai atvežtų kalinių rikiuotėje, girdžiu šaukiant pavardes ir desperatiškai sakau savo areštinės draugui, savo Vergilijui iš kūno ir kraujo, aiškinančiam man viską, kas vyksta aplinkui: "Būtų gerai paprašyti, kad mus uždarytų į vieną kamerą".

Jis pasižiūri į mane lyg į silpnąprotį ir net nieko neatsakęs nusisuka. Tas jo žvilgsnis buvo paskutinis mūsų atsisveikinimas.

Ir nors mano Vergilijus buvo per daug materialus, kad galėtų lydėti per visus devynis kankinimų ratus, Dantės "Pragarą" pradžia man labai tinka - ir ne vien todėl, kad visi pradėjome savo kelionę penktadienio rytą:

*Gyvenimo nuėjęs pusę kelio,
Aš atsidūriau miško tankmėje,
Pamėtęs tiesų pėdsaką takelio.*

*Sunku man apie tai kalbėti, deja:
Tokia tamsi giria ta ir siaubinga,
Jog vėl jaučiu aš baimę širdyje!*

*Turbūt mirtis mažiau net šiurpulinga,
Tad vardan gėrio, surasto tenai,
Papasakoti viską bus naudinga.*

Dekanidžės šmėkla

Kokiam pusvalandžiui patenku į vadinamąją paskirstymo kameralę. Ji be gultų, gana didelė. Be manęs čia uždaromi dar trys ties "malalietku" (nepilnamečių) riba balansuojantys jaunikliai. Visi jie iš Vilniaus miesto ir rajono, vienas kaltinamas išprievartavimu. Jau esu įspėtas, kad "malalietkos" - pavojingiausia kategorija. Iš jų gali

laukti bet kokių netikėtumų. Tarp "malalietkų" dažniausiai ir plinta vadinamasis "bezpriedėlas" - kai nesilaikoma jokių, net ir nusikaltėlių pasaulio, taisyklių. Sukimšti ir ilgiau mažoje erdvėje palaikyti "hormonų audrų" kamuojami paaugliai, norėdami išlieti energiją ir pasirodyti vienas prieš kitą, sugalvoja fantastiškiausių "pasilinksminimų".

Taigi elgiuosi atsargiai. Pamatęs, kad visa kameros erdvė jau pasidalyta, ramiai atsisėdu ant suolo prie sienos ir visa poza bei veido išraiška parodau, kad ši vieta man labai patinka. Tuo metu vyrukai lyg įsiutę vilką vaikšto pirmyn atgal po kameros narvą ir, kelis kartus vos neatsitrenkę vienas į kitą, pagaliau išsiaiškina savo hierarchiją. Vidurinę erdvę savo pasivaikščiėjimams išsikovoja pats stambiausias ir atletiškausias. Jo, beje, ir judesiai dinamiškiausi. Mano šone taip pat gana energingai ir turėdamas pakankamai erdvės juda antrasis. Trečiajam lieka siauras kitas pasienis, kur jis juda labai vangiai, kartais visai atsiremdamas į sieną.

Čia bendrauti nesistengiama. Nėra prasmės ką nors aiškintis, nes tuoj pat visi bus išskirstyti po karantino kameras.

Vėl stoviu koridoriuje išrikiuotų kalinių eilėje, veidu į sieną. Esu pats paskutinis, beveik korpuso pradžioje ir pasukęs galvą matau centrinę erdvę, į kurią sueina keli korpusai. Šalia laiptais leidžiasi ir į kitą korpusą gana spėriu ir išdidžiu žingsniu suka neaukštas žmogus dryžuotais mirtininko drabužiais, už nugaros surakintomis rankomis. Borisas Dekanidžė. Dar būčiau suabejojęs, nes atstumas gana nemažas, bet išgirstu kurtinaičiai galingą lydinčio karininko balsą: "Čievo smotriš, jobtvai..." Tokio galūmą ir įtaigos riksmo Lukiškėse daugiau neišgirdau per visas 116 dienų. B. Dekanidžę lydėjusio karininko laipsnis tikrai turėjo būti nežemas.

Beje, laisvėje B. Dekanidžės niekada nematęs. Lukiškėse labai ilgai ir keistai sapnavau jį kelias naktis iki nužudymo.

Karantino katakombose

Turbūt karantino kamera buvo vienas stipriausių mano įspūdžių Lukiškėse.

(Bus daugiau)

Lietuvių tautinių šokių šokėjai iš Pietų Amerikos atlieka tautinius šokius prie Picasso paminklo Chicagos miesto centre.
Ed. Šulaičio nuotr.

Chicaga pagerbė savo herojus - "Bulls" krepšininkus

Šimtą tūkstantinę chigagiečių minia, susirinkusi birželio 18 d. į šalia didžiojo Michigano ežero esantį Grant parką, šauniai pagerbė savo didžiuosius herojus - "Bulls" krepšininkus, kurie Chicagai iškovojo ketvirtąją NBA čempionų taure. Žinant, kad kiti Chicagos sportiniai vienetai nepelina savo gerbėjų panašiomis pergalėmis, šis įvykis buvo tikrai mielas kiekvieno chigagiečio širdžiai, net ir tiems žmonėms, kurie mažai domisi sporto pasauliu.

Kaip jau visi žinome, Chicagos krepšininkai laimėjo šeštąsias NBA finalines rungtynes, pasiekė ketvirtąją pergalę baigminėje serijoje prieš Seattle atstovus, ir sugriebė ketvirtąjį čempionatą šešerių metų laikotarpį.

Tiesą sakant, šių metų pergalė chigagiečiams atėjo kiek vėliau negu pradžioje buvo galvota. Po palyginti nesunkių laimėjimų pirmose trejose finalinėse rungtynėse, buvo manyta, kad "Bulls" nušluos savo oponentus jų pačių aikštėlėje Seattle mieste. Bet, kaip žinome, taip nebuvo, ir varžovai iškovojo abi pergalės namuose.

Toks nelauktas scenarijus kam sudarė labai didelių išlaidų, o kai kas pasipelnė. Daugiausia nukentėjo Chicagos miesto vadovybė, kuri turėjo išleisti 5 milijonus dolerių, suburiant pridėtinį policininkų būrį, kuris buvo parengtyje nuo birželio 12 dienos, kuomet chigagiečiai "turėjo" iškrovoti čempionatą. Atsimenant ankstesnius metus, kuomet po Chicagos krepšininkų pergalį buvo plėšiamos krautuvės, deginami namai ir atliekami kiti laukiniški veiksmai, pridare gyventojams milijoninius nuostolius, šį kartą buvo norėta nuo to apsisaugoti, sutelkiant penkis tūkstančius ekstra policininkų. Nors šis "malonumas" brangiai kainavo (ypatingai, kuomet chigagiečių krepšininkų laimėjimas neplanuotai ilgai užsitęsė), bet toks žingsnis sulaukė galvas praradusius "Bulls" sirgalius ar paprastus kriminalistus nuo neleistinių veiksmų, tad didesnių nuostolių nepatirta.

Šiek tiek nukentėjo ir bizniečiai, kurie gerokai prieš "Bulls" pergalę paruošė įvairiausių suvenyrinio pobūdžio atributiką, išsinuomojo patalpas jų pardavimui, bet turėjo laukti 5 dienas, kol galės pardavinėti tuos daiktėlius. Kai kurie net drebėjo, kuomet po 5 finalinių rungtynių "Bulls" laimėjimas vis labiau

komplikuojosi.

Bet pelno turėjo NBC televizijos tinklas, kuris už kiekvienas pridėtinės rungtynes uždirbdavo po 10 milijonų dolerių, na ir Seattle bei "Bulls" klubai, kuriems vienerios rungtynės irgi atnešdavo milijonus dolerių, jau nekalbant apie dienraščius, kurie daugiau negu dešimtį puslapių vis pašvėsdavo rungtynių aprašymams ar komentarams.

Buvo malonu visus šiuos įvykius sekti iš arti ir būti jų sukūryje. Smagu buvo dalyvauti "Bulls" žaidėjų pagerbimo iškilmėse Grant parke, kuris, kaip viena televizijos stotis pranešė, sutraukė ketvirtą milijoną sirgalių (nors toks skaičius, kaip man atrodė, gal ir išpūstas). Čia dalyvavo visi "Bulls" komandos žaidėjai, tačiau daugiausia publikos dėmesio susilaukė M. Jordanas ir D. Rodmanas. Šiedu ir dar penki kiti tarė trumpus žodžius. Pirmasis į minią prabilo australas L. Longlis, kiek vėliau ir kroatas T. Kukočas. Idomu, kad jis pirmąjį sakinį pasakė kroatiskai, pasveikindamas publiką ir vėliau pažymėdamas, kad ji turėtų išmokyti šią kalbą. Tai, iš tiesų, buvo neužmirštas renginys, kuris dar ilgam liks atmintyje, lygiai kaip ir ankstesnieji panašūs "Bulls" pagerbimai. Kas žino, gal daugiau panašių progų nepasitaikys, nes penktoji NBA čempionato taurė chigagiečiams gal greitai neatiteks. Kaip jau dažnai atsitinka, laimėjimai sporte yra labai sunkiai prognozuojami.

Abu Chicagos didieji dienraščiai - "Chicago Tribune" ir "Chicago Sun-Times" išspausdino didelius suvenyrinius priedus su gausybe rašinių ir nuotraukų apie numylėtus Bulius". Įdomiausias mums buvo "Chicago Tribune" dienraštyje tilpęs aprašymas apie Tonį Kukočą. Čia rašoma, kad jis jau antrą kartą žaidžia Kroatijos olimpinėje rinktinėje. Šis 27 metų amžiaus krepšininkas, kurį "Bulls" pašaukė 1990 metų NBA loterijoje 29-ju numeriu, čia davė prognozių apie Kroatijos rinktinės galimybes olimpiadoje. Jis sakė: "Aš galvoju, kad pagrindinės rungtynės olimpinėje žaidynėse bus prieš Lietuvą. Jeigu mes jas laimėsime, turėsime galimybę pelnyti medalius".

Deja, įvyko ne visai taip: Lietuvos rinktinė antrojo pratešimo metu 83:81 nugalėjo Kroatijos rinktinę.

Edvardas Šulaitis

Iš olimpiečių kartos nuo žagrės, arba Antanas nuo Žagarės

Leonardas Aleksejūnas

- Gal būčiau ką kita daugiau nuveikęs, gal ir ne. Gal mokytojas būčiau, paskirtas, sakysim, į Pandėlį. Gal be darbo. Vištas auginčiau. Gal būčiau prasigėres alu bedarydamas.

Taip sako Antanas Vaupšas, vienas iškiliausių Lietuvos šuolininkų į tolį. 1962-aisiais pripažintas geriausiu mūsų šalies sportininku, Tokyo olimpinio žaidynių dalyvis, paklaustas, ar nesigaili didelę gyvenimo dalį iš gegužės 20-ąją sukakusių 60 metų atidavęs sportui.

Iš jo ištraukė į sporto žurnalistiką, paskui įbrido į platesnes spaudos lankas. Dabar - "Reklamos" leidinio redaktorius.

-o-

Gimęs tarp miškų, Jonišio rajono Taručių kaime, rimteliau sportuoti pradėjo mokydamsis Žagarės vidurinės mokyklos paskutinėje klasėje. Kai įstojo į Vilniaus universitetą, pasirinko šuolius ir aukštį ir atėjo pas trenerį Algirdą Sabeckį.

1956 m. - jau Lietuvos rinktinės narys. Po metų Pabaltijo čempionate peršoko 190 cm.

Dar po vienerių, 1958-ųjų pavasarį, per pačią gimimo dieną, - nelaimė, privertusi atsistiekti su šuoliais ir aukštį. Bet jeigu ne ji, turbūt netektų kalbėti apie A. Vaupšą - išgarsėjusį šuolininką į tolį. Tada jis, ketvirtosios kurso studentas, gyvenęs "Tauro" bendrabutyje, rengėsi rungtis Lietuvos aukštųjų mokyklų lengvosios atletikos pirmenybių dešimtkovės varžybose.

Seimo rūmai, šokinėjo su karti-

mi. Bambuko kartis skilo, kai sportininkas buvo pakilęs gal porą metrų. Jis nukrito ant galvos į kietas nuo lietaus pjūvenas. Atsidūrė ligoninėje. Štai ir teko pamiršti ankstesnę rungtį:

- Krenti iš aukštai - galva nesi-laiko, mataruojaši.

1960 m. nušoka į tolį 7 m 62 cm. Įvykdo sporto meistro normą, pakviečiamas į Sovietų Sąjungos rinktinę.

Vieną po kito viršija savo Lietuvos rekordus. J. Kusočinskio memorialo tarptautinėse varžybose Lenkijoje - 7 m 86 cm, nugalėtojas. Sovietų Sąjungos pirmenybėse Armėnijoje - 7 m 95 cm, trečias.

Pats toliausias Antano viso gyvenimo šuolis - 8 m 1 cm Ukrainoje, Kijeve. Tai buvo 1964-aisiais, prieš pat Tokyo olimpinės žaidynės.

Į Olimpiadą rengėmės trys Sovietų Sąjungos pirmenybių prizinkai - pasaulio rekordininkas Igoris Ter Ovanesianas, Leonidas Barkovskis, aš, taip pat ketvirtąją vietą užėmęs Germanas Klimovas, - prisimena A. Vaupšas. - Lietuvos lengvosios atletikos vyriausiasis treneris Algis Karpavičius netikėtai praneša, kad aš turėčiau dalyvauti varžybose Afrikoje, Malyje. Taip esą pasakyta iš Maskvos. Einu aiškintis pas mūsų olimpinės rinktinės vadovus. Jeigu man į Afriką, tai ką vietoj manęs ima į Olimpiadą? Klimovą. Vis dėlto pavyko pasiekti, kad įvyktų mudviejų "persikovimo" varžybos dėl teisės būti olimpinėje komandoje. Visi mano šuoliai - už septynių metrų devyniasdešimt centimetrų ribos.

Vienas - aštuoni metrai ir centimetras. Varžovas palūžo, nebeįstengė pasivyti. Olimpiadoje A. Vaupšas nušoko 7 m 43 cm ir buvo tryliktas. Pirmas - anglas Linas Davisas,

antras - amerikietis Ralfas Bostonas, trečias - I. Ter Ovanesianas. Antanas mano, kad jam galbūt atsiliepė ir tas atrankos persirungimas - viską į jį sutelkė, o kai įveikė šią kliūtį, atsipalaidavo. Ačiū Dievui, tiksliau gal politikos ir sporto "dievams", kad nors nuvyko į Tokyo, nes jau prieš kelionę kažkas turėjo garantuoti, jog sportininkas nepasiliks Japonijoje.

Buvo A. Vaupšo pavardė ir tarp dalyvaujančiųjų Europos čempionate Belgrade 1962-aisiais, ir JAV - Sovietų Sąjungos lengvaatlečių mače Los Angeles, bet Lietuvos šuolininkas nei vienur, nei kitur neišvyko, rasta nepasitikejimo "kabliukų". Vienas jų - brolis buvo Vorkutoje.

- Tada labai išgyvenau. Pradėjau vėl rūkyti, - prisipažįsta Antanas. - Šiaip nerūčiau, kol sportavau, gal tik retkarčiais dūmeliuką užtraukdavau. Dieve tu mano, kiek reikėdavo ardyti nervų, pro kokį atrankos sieta pralįsti, kad patektum į didžiausias tarptautines varžybas, o ypač į Olimpinės žaidynes.

Vis dėlto nemaža Lietuvos sportininkų prasiskindavo taką į pasaulio arenas. Didelio būrio mūsų lengvaatlečių rezultatai sužibėdavo tarp pasaulinių. Štai ir A. Vaupšo toliausias šuolis - 8 m 1 cm - tik geru sprindžiu atsiliko nuo I. Ter Ovanesiano to laiko pasaulio rekordo - 8 m 31 cm.

- Sunku buvo, bet labai patiko, - vertina Tokyo olimpietis savo sportavimą. - Negalvodavai, kiek tau sumokės. Nusiperki, būdavo, antros kategorijos jautienos, prasiimanai bendrabutyje ką nors iš jos pasidaryti - ir patenkintas valgai. Jokių supervitaminų. Su dabartimi nepalyginsi.

Ont. M9R 1T. Tel. 416-244-2267.

1996 m. Baltiečių ir Lietuvių Plaukimo Pirmenybės planuojamos š. m. lapkričio 3 arba 10 d., Toronto, Ont. Tikslī data ir vieta bus pranešta. Rengia Baltų Sporto Federacijos plaukimo sekcija. Lietuvių pirmenybės bus išvestos iš baltiečių. Kontaktas: Ilona Smalenskienė, 248 Keele St., Toronto, Ont. M6P 2K3. Tel. 416-769-7040.

1996 m. Š. A. Lietuvių Raketbolo Pirmenybės numatomos šių metų rudenį, Baltimore, MD. Tikslī data bus pranešta. Kontaktas: Vincas Dulys, tel. 410-987-5275, ar Algis Nagevičius 216-845-8848. Šios varžybos turėjusios įvykti š. m. balandžio 20 d., Conway, S. C. buvo atšauktos.

Visų varžybų reikalais galima kreiptis į ŠALFASS gen. sek. Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122. Tel. 216-486-0889. Faksas: 218-943-4485.

Kalendoriaus pakeitimai bus nuolatos skelbiami. Šis kalendorius apima tik ŠALFASS-gos ir Baltų Sporto Federacijos metines varžybas.

ŠALFASS Centro Valdyba

X-sios Lietuvių tautinių šokių šventės organizacinio komiteto pirmininkė Jūratė Budrienė kalbasi su vienu iš aktyviausiųjų Chicagoje lietuvių fotografų - V. Jasinevičiumi.
Ed. Šulaičio nuotr.

- Hamiltono lietuvių teatro "Aukuras" J. Žemaitės apysakos "Petras Kurmelis" inscenizavimas Chicagos Jaunimo Centre įvyks spalio 5 d. Renginį globoja JAV LB Kultūros taryba.

- Šviesos-Santaros suvažiavimas įvyks rugsėjo 5-8 dienomis Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL.

- Dailės paroda "Tobulybė egzilyje" bus atidaroma rugsėjo 13 d. Chicagoje, Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje. Parodoje dalyvaus įvairių tautybių Chicagoje gyveną dailininkai imigrantai.

- E. Dauguvietytės-Kudabienės dviejų veiksmų komedija "Susitikimas" visuomenei bus parodyta spalio 6 d., sekmadienį, 12 val. (vidudienį) Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL. Pagrindinius vaidmenis atliks Elena Dauguvietytė-Kudabienė ir Vitalis Žukauskas.

- Lietuvos Vyčių choro 80 metų sukaktvinis pokylis įvyks spalio 13 d. Chicagoje, švč. M. M. Nekalto Prasidėjimo lietuvių parapijos salėje.

- Dail. Jurgio Daugvilos parodos atidarymas įvyks spalio 19 d. Lietuvių Dailės muziejuje, Lemont, IL.

- Filatelistų draugijos "Lietuva" 50 metų veiklos sukaktvinė paroda vyks spalio 25-27 dienomis Chicagoje, Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje.

- Pianistės Mūzos Rubackytės koncertas vyks lapkričio 10 d. Chicagos Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Rengia JAV LB Kultūros taryba.

- Dailės paroda "Freiburg 1946", skirta lietuvių dailės mokyklos "Ecole des Arts et Metiers" Freiburge, Vokietijoje, 50 metų sukakčiai paminėti, bus atidaryta lapkričio 29 d. Chicagoje, Balzeko Lietuvių Kultūros muziejuje.

- Kun. Kajetonas Sakalauskas, buvęs šv. Andriejaus lietuvių parapijos klebonas, Philadelphia, PA, mirė birželio 8 d.

- Dr. Petro Kisieliaus, Chicago, IL, darbus ir ilgametę krikščionišką veiklą įvertindamas, šv. Sostas jį pakėlė į šv. Silvestro riterius ir suteikė riterio diplomą ir medali. Dr. Kisieliūis yra buvęs Ateitininkų Federacijos vadas, buvęs Katalikų Spaudos Draugijos pirmininkas, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos vicepirmininkas, Lietuvos Partizanų Globos komiteto narys ir taip pat veikliai besireiškęs kitoje lietuviškoje visuomeninėje veikloje.

- Prof. Vytautas Kavolis birželio 24 d. mirė Vlniujė.

- "Lietuvių Žinios", St. Petersburg lietuvių mėnesinis biuletėnis, gegužės mėn. išleista 240-ąja laida šventė reguliaraus leidimo dvidešimtmetį. Minėjimas įvyko gegužės 5 d. Lietuvių klube. Per tuos 20 metų biuletėnį tvarkė 11 redaktorių: Stasys Vaškys išleido 70 numerių, Albinas Karnius - 48, Mečys Šilkaitis - 35, Kestutis Grigaitis - 33, Kazys Urbšaitis - 12, Kazys Gimžauskas - 12, Pranas Stanelis - 12, Povilas Jančauskas - 12, Petras Petrāitis ir Henrikas Gineitis - 3, Angelė Karnienė - 3.

- Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavimas įvyks spalio 26 d. Lemont, IL.

Skaitytojai rašo "Darbininkui"

Ar tik ne per aštrūs trėmimų prisiminimams mesti kabliukai

"Darbininke" Nr. 26 (p. j.) aprašydamas Birželinį trėmimų minėjimą Apreiškimo parapijoje, Brooklyn, NY, rado prie ko "užsikabinti". Jis rašo: "Programa buvo per menka... minėjimas buvo neorganizuotas, be rimtos programos, panašus į kaimo vakaronę. Labai pasigesta ugningos, padrašinančios kalbos..." Toliau korespondentas pasigedo giesmių - "Pulkim ant kelių", su kuria, pasak aprašymo autoriaus, pradedamos visos iškilmingos pamaldos, ir Mišias užbaigiančios "Marija, Marija". Užkliuvo ir prie galinės salės sienos esantis paveikslas, kuris "... savotiškai trukdo visai minėjimo temai. Prie šių dekoracijų programos dalyviams sunku kalbėti ir atlikti savo dalį". Nebuvę vėliau.

Visi čia suminėti straipsnio autoriaus (p. j.) "kabliukai" prašosi

LIETUVA - BALTIJOS GRAŽUOLĖ

Pigiausios skrydžių kainos!

Pigiausios kainos viešbučiuose:
LIETUVA, ŠARŪNAS, VILLON ir kt.

Dar pamatysite Kopenhagą, Helsinkį, Vieną, Varšuvą

Dėl skrydžių - **prašykite ERIKĄ**

Dėl kelionių po Lietuvą ir Europą - **prašykite ROBERTĄ**

Visi klauskite apie papigintas **HERITAGE**

TOURS. Nuo 8 iki 15 dienų. \$1175 ir daugiau

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue
New York, NY 10016

Tel. (212) 683-9500, 800-451-9511

FAX: (212) 683-9511

ASTAnet: <http://www.astanet.com/get?uniontrs>

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS KAINOMIS

pavasari ir vasarą, skrisdami į Vilnių ir Rygą!

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leonia, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

- Dabar siuntiniai pasiekia Lietuvą per naują Klaipėdos konteinerių terminalą.
- Greitai ir saugiai jūsų siuntiniai pristatomi gavėjams asmeniškai į namus po visą Lietuvą.
- Visi siuntiniai apdraudžiami. Muitų nėra.
- Minimalus mokestis už persiuntimą yra \$25.
- VILTIS ir toliau tęsia pagalbos siuntinių organizavimo programą - VILTIES DOVANA. Aukotojas gali asmeniškai paremti vargstančią Lietuvos šeimą, Sibiro tremtinį, vienišą žmogų.

Rugpjūčio mėn. pradžioje bus parengtas naujas rudens konteinerių išsiuntimo tvarkaraštis, kurį VILTIES agentūros siuntėjai gaus paštu asmeniškai.

VILTIES įstaigoje siuntinius priimame nuo antradienio iki šeštadienio. Informacijos apie siuntinius ir skubų pinigų pervežimą į Lietuvą prašome teirautis telefonu (617) 269-4455.

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 West Broadway
So, Boston, MA 02127
(617) 269-4455

paaiškinimo.

Tenka sutikti su minėjimą aprašiusiojo teigimu. Minėjimas iškilmė nepasižymėjo - buvo kuklus. Vis dėlto minėjimą, kurio kiekviename pasakytame ar išdainuotame žodyje buvo girdima tremtinio išgyventa kančia, skausmas ir Tėvynės ilgesys, priskirti prie "kaimo vakaronės" būtų netikslu. Pagaliau, kas galėtų geriau atstoti (p. j.) pageidaujamas "ugningas, padrašinančias" kalbas, kaip pačios tremtinės, išgyvenusios birželinio skausmo ir tremties kančių tragizmą, pasakojimas? Apreiškimo parapijos bažnyčioje, per visas didžiąsias bažnytines, tautines ir kitas lietuviams brangias ir reikšmingas šventes choras (ačiū Dievui, kad dar jį turime), vietoje "Pulkim ant kelių", prieš mišias gieda kurią nors kitą švėntei ar minėjimui pritinkančią giesmę. Todėl ir ši kartą jungtinis Apreiškimo ir Viešpaties Atsimaitymo parapijų choras giedodavo giesmę "Tremtinio malda" (muz. P. Palio, žodž. P. Augiaus), o mišių pabaigoje, vietoje "Marija, Marija", choras giedodavo "Lietuva brangi" (muz. J. Naujalio) ir "Apsaugok Aukščiausias" (muz. Č. Sasnausko). Abiejų giesmių žodžiai - Maironio). Pastaroji giesmė nebuvo, kaip korespondentas sako, "prijungta" prie J. Naujalio kompozicijos, o buvo giedama tik kitos giesmės vienas posmas.

Didelis, beveik pusę sienos užimantis ir prie jos pritvirtintas paveikslas dekoracijai skirtas nebuvo. Nežinau, kaip tas paveikslas galėtų trukdyti programos atlikėjams, kadangi jie žvelgia į publiką, o paveikslas yra jų užnugaryje?

Straipsnio autoriaus nepastebėtos vėliavos (JAV, Lietuvos ir šaulių) procesijos metu buvo atneštos ir pastatytos altoriaus šonuose, o salėje Lietuvos trispalvė buvo sumaniai inkorporuota į prie jos lubų pakabintą gedulą reiškiančią didelę, juodos medžiagos drapiruotę.

Minėjimą organizavusiai LB NY apygardos ir apylinkės "Versmei" dėl tų "kabliukų" nusiminti neverta.

p. palys

Redakcija dėkoja skaitytojams už laiškus. Kviečiame ir kitus skaitytojus parašyti savo atsiliepimus, pasiūlymus, pageidavimus, pastabas.

Lietuvoje, norint iš banko atsiimti savo pinigus, reikia naudoti pistoletus. Desperacija lietuvių indėlininkų tarpe

Amerikoje kiekvieną dieną vyksta bankų apiplėšimai. Plėšikai susišluoja tiek pinigų, kiek jiems pavyksta pagrobti.

Žinoma, jų vogti pinigai priklauso kitiems.

Tačiau Lietuvoje, kaip rašo "Draugas", birželio 24 dieną įvyko dar istorijoje negirdėtas banko apiplėšimas.

Vienas Lietuvos Akcinio Inovacinio banko indėlininkas, puolęs nevilting, Vladas Kukys, grasindamas dviem pistoletais, iš banko išreikalavo savo 11 tūkstančių dolerių indėlį.

Plėšikas pareikalavo gražinti jo indėlį, laikytą šiame banke iki užšaldymo.

Paaiškėjo, kad 47 metų V. Kukys yra banko indėlininkų teisių gynimo koordinacinės tarybos narys.

Atvykęs į banką ir išsitraukęs du pistoletus su atlaikais gaidukais, V. Kukys teigė esąs už įstatymo ribų ir kad jam nėra ko prarasti, nes tai yra jo pinigai.

Paėmęs pinigus, V. Kukys pasirašė juos gavęs ir pasišalino. Vėliau policija jį sulaukė.

Idomu, kokie įstatymai yra Lietuvoje nubausti pilietį, prievarta atsiėmusį iš banko jam priklausančius pinigus.

Vytautas Šeštokas

Jeigu Jus domina naujais įvykiais Amerikoje ir Lietuvoje, užsisakykite **DARBININKĄ**. Šis laikraštis tikrai neapvils Jūsų. Jau 80 metų Amerikos lietuviai skaito **DARBININKĄ**. Skaiatykite **DARBININKĄ**, ir pasiūlykite savo draugams.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296-4130

Pavykęs spektaklis vaikams

Algimanto Kezio "Galerijos" patalpose Stickney, IL, yra buvę įvairių renginių. Bet tokio, koks įvyko birželio 31 d., dar neteko matyti.

Tai buvo monospektaklis vaikams, kurį atliko Vilniaus "Lėlės" teatro aktorė Ona Pučkoriūtė, atostogų metu visai netikėtai patekusi į Chicagą. Ją Amerikon atsikvietė buvęs to teatro darbuotojas Dainius Zalensas, turintis savo importo-eksporto bendrovę "Litma" Clevelando mieste. Šio entuziasto dėka viešnia iš Vilniaus Š.

Vilniaus "Lėlių" teatro aktorė Ona Pučkoriūtė per monospektaklio "Undinė" demonstravimą A. Kezio "Galerijoje" birželio 30 d. Ed. Šulaičio nuotr.

Amerikoje galės išbūti beveik du mėnesius ir čia džiuginti Š. Amerikoje gyvenančius vaikučius.

Greitomis suorganizuotas pasirodymas "Galerijoje" sutraukė daugiau kaip 30 jaunųjų žiūrovų (nuo 6 mėnesių iki 13 metų amžiaus) ir apie tiek pat suaugusiųjų, daugiausia tėvelių. Jie čia pamatė monospektaklį "Undinė", paruoštą pagal H. K. Anderseno pasaką "Jūros karalaitė". Tai 35 minučių trukmės spektaklis, kuriam parankias kilnojamas dekoracijas paruošė dailininkai Vega Vaičiūnaitė ir Vytautas Pakalnis, o muziką sukūrė (mukelta į 7 psl.)

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus siuntinių pristatymas nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

AUGUST SCHEDULE

AUG 3 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 pm
AUG 6 TUE	NEW BRITAIN, CT	11-12 PM
AUG 6 TUE	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
AUG 6 TUE	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
AUG 8 THU	PHILADELPHIA, PA	12 NOON
AUG 8 THU	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
AUG 9 FRI	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
AUG 9 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
AUG 13 TUE	PUTNAM, CT	11-12 NOON
AUG 15 THU	NEWARK, NJ	11-12 NOON
AUG 17 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
AUG 20 TUE	NEW BRITAIN, CT	11-12 PM
AUG 20 TUE	NEW HAVEN, CT	2 - 3 PM
AUG 20 TUE	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
AUG 22 THU	PHILADELPHIA, PA	11-12 NOON
AUG 22 THU	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
AUG 23 FRI	KEARNY, NJ	11-12 NOON
AUG 23 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
AUG 29 FRI	NEWARK, NJ	11-12 NOON
AUG 31 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$799 r.t.

One way to Vilnius \$530

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS AMERIKOJE AR KANADOJE

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

LIEUVIŲ FONDAS

14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (708) 257-1616
Fax.: (708) 257-1647

LITHUANIAN FOUNDATION

Santrumpos: atm.Įn. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, Įm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

1996 m. gegužės mėn.

1 x \$75 - Lietuvių Padėkos Paminklo Fondas: Įm. JAV LB Palm Beach apylinkė, \$9,440.

3 x \$100 - Prasauskas Algimantas atm.: Įm. Basiulis Algis ir Danutė, \$200; Škirpa Kazys ir Bronė atm. Įn.: Škirpa Kazys, \$280; Totilas Algimantas ir šeima, \$250.

1 x \$111 - Tomkus Juozas ir Valentina atm. Įn.: Tomkus Mindaugas, \$311.

1 x \$200 - Pliskaitis Augustinas atm. Įn.: Pliskaitienė Petrė, \$850.

1 x \$2,000 - X, \$13,000.

1 x \$49,180 - Zubrickas Emilija testamentinis palikimas, \$51,180. Iš viso \$51,866.00.

1996 m. birželio mėn.

1 x \$25 - Raila Neringa, \$420.

1 x \$50 - Varneckas Vitalis atm. Įn.: 10-jų mirties metinių proga Įm. Varneckas Vladas ir Adelė, \$250.

1 x \$60 - Račiukaitis Stasys atm. Įn.: Šimoliūnas Saulius \$50, Šimoliūnas Stasys \$10.

3 x \$100 - Leugoud Edward, \$4,694.40; Varneckas Vladas ir Adelė, \$700; Žolynas Brian, \$100.

1 x \$120 - Čiuželis Kostas atm. Įn.: Šimoliūnas Saulius \$50, Černis K. \$25 ir 4 kt. asm., \$220.

1 x \$8,500 - Juška Petras testamentinis palikimas, \$28,300.

1 x \$10,000 - Jono ir Veronikos Paovių Stipendijų Fondas: Paovienė Veronika, \$10,000.

Iš viso \$19,055.00.

Lietuvių Fondo pagrindiniam kapitalui gauta aukų iki 1996.VI.30 - 8,365,345 dol. Gautomis palūkanomis parėmė lietuvišką švietimą, meną, kultūrą ir jaunimą 4,511,016 dol. Palikimais gauta 4,011,422 dol.

Sudarykime testamentus ir bent dalį turto palikime Lietuvių Fondui: LITHUANIAN FOUNDATION., A NOT-FOR-PROFIT TAX EXEMPT ILLINOIS CORPORATION.

Visi remkime Lietuvių Fondą, nes Lietuvių Fondas remia lietuviybę.

Lietuvos Vyčių 83-sis suvažiavimas artėja

Netrukus, rugpjūčio 7 d., vyksime į Brockton, MA, dalyvauti Lietuvos Vyčių 83-ame suvažiavime/seime.

Ten bus galima atnaujinti pažintis, susitikti naujus draugus ir džiaugtis bičiulių tarpe. Bet, svarbiausia, dalyvauti posėdžiuose - tai išreikšti meilę Lietuvos Vyčių organizacijai. Visi turime būti pasiruošę dirbti ir

prisidėti suvažiavimo komitetuose, kad turėtume geresnį supratimą, kaip Lietuvos Vyčių organizacija veikia Amerikoje. Tai bus proga pasitarnauti Lietuvos Vyčiams bei atlikti ką nors "Dievui ir Tėvynei". Iki pasimatymo Brocktone, MA, rugpjūčio 7-11 dienomis.

Regina Juškaitė

Pavykęs spektaklis vaikams

(atkelta iš 6 psl.)

komp. Faustas Latėnas. Vaidino jau 17 metų "Lėlės" teatre dirbanti O. Pučkoriūtė, kuri 1979 m. baigusi Lietuvos konservatoriją gavo profesionalios lėlių teatro aktorės diplomą. Yra suvaidinusi daugelį vaidmenų, o visai neseniai pasibaigusiam sezone vaidino net devyniuose šio teatro spektakliuose.

"Undinėle" - savarankiškas O. Pučkoriūtės darbas, kurį ji paruošė visai prieš savo išvykos Amerikon pradžią. Su šiuo spektakliu ji norėtų apkelti kiek galima daugiau lietuvių gyvenamųjų vietovių, kad ji galėtų pamatyti kuo daugiau mūsų jaunųjų atžalų. Chicagoje kartu su savo mecenatu aktorė žadėjo

išbūti iki liepos 16 d., po to vyks į Clevelandą, kur juos galima pasiekti telefonu (216) 481-0011. Iš Clevelando yra numatyta ne viena išvyka, tame tarpe net viešnagė Kanadoje.

Viešnią iš Vilniaus ir jos mecenatą gausiai ir jaunai publikai pristatė "Galerijos" vedėjas A. Kezys, o po spektaklio apie save pakalbėjo ir pati aktorė. Visi susirinkusieji nuoširdžiai aktorei paplojo, gražiai padėjo. Kaip jau "Galerijoje" įprasta, vėliau vyko vaišės ir pasižmonėjimas. Tik skirtumas buvo tas, kad ši kartą ir jaunimas galėjo tarpusavyje pabendrauti lietuvių kalba. O to, kaip atrodo, mūsų jauniems Amerikoje daugiausia reikia!

E. Š

"Galerijoje" viešėjo ir Kultūros ministras

Liepos 3 d. vakare į "Galeriją" buvo užsukęs ir į X-ją Lietuvių Tautinių Šokių šventę atvykęs Lietuvos Kultūros ministras Juozas Nekrošius. Pakviestas A. Kezio, jis čia sutiko pasidalinti mintimis apie Lietuvos kultūrinį gyvenimą, pabendrauti su tautiečiais, isiklausyti į jų pageidavimus.

Greitomis suorganizuotas susitikimas sutraukė apie pusšimtį tautiečių, daugiausia vėlesniaisiais metais atvykusių iš Lietuvos. Jiems svečias iš tėvynės papasakojo įdomių dalykų, o taip pat paskaitė poezijos iš daugiau negu prieš dešimtmetį išleistos

jo poezijos knygos. Kalbėtojas nurodė pavyzdžių kai kurių mūsų užsienyje gyvenančių tautiečių, kurie vienaip ar kitaip remia Lietuvą. Jis šalia kitų pažymėjo ir ne taip seniai Chicagoje mirusį verslininką Walter Rask-Rasčiauską, iš kurio palikimo 500,000 dolerių atiteko Lietuvos vaikams. Svečias sakė, kad norima glaudesnio bendravimo tarp Lietuvos ir išeivijoje gyvenančių kultūrinių institucijų. Su svečiu buvo atvykęs ir Kultūros ministerijos darbuotojas Egidijus Mikšys.

Ed. Šulaitis

Worcester, MA

Liepos 5 d. iš Lietuvos į New Yorką atskrido lietuvių žalgiriečių veteranų krepšinio komanda. Juos iškviė Bob Cousy vardo organizacija, kurios jis yra įsteigėjas. Buvęs Holy Cross ir Boston Celtic legendarinis 6 pėdų, 2 colių aukščio krepšinio žaidėjas. Organizacijos tikslas - labdara, kuriai bus skiriama visos gautos pajamos. (Big Brothers - Big Sisters of Worcester County and Youth Opportunities Upheld Inc.). Krepšinio varžybose dalyvavo apie 40 krepšinio komandų, sukvietusių iš daugiau kaip 25 valstybių. Bob Cousy išsireiškė, kad po futbolo (soccer), krepšinis yra pats populiariausias žaidimas visame pasaulyje, užimantis antrą vietą, ir jis mano, kad netrukus krepšinis bus Nr. 1.

Visi sportininkai buvo apgyvendinti Holy Cross kolegijos patalpose. Jų, nekalbant apie lietuvių, buvo iš Kanados, Albanijos, Izraelio, Azarbaidžano, Moldavijos, Indijos, Lenkijos ir kitų valstybių. Su lietuvių žalgiriečiais netrukus suėjomė į kontaktą.

Liepos 7 d. žalgiriečiai dalyvavo 10 val. ryto Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje pamaldose. Bažnyčios šventoriuje lietuvių karo veteranai, moterys, pasipuošusios tautiniais drabužiais, Lietuvos Vyčių 26-ta ir 116-ta kuopos bei kitos organizacijos laukė jų atvykstančių, bet šiek tiek jų pristatymas vėlavo. Šv. Mišias aukėjo ir šiai dienai pritaikyta pamokslą pasakė kun. Jonas Petrauskas, MIC. Ispūdingai giedojo parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Onos Valinskienės. Po Mišių sugiedoti Amerikos ir Lietuvos himnai. Žalgiriečiai ir visi pamaldų dalyviai buvo pakviesti į salę po bažnyčia pusryčiams ir pabendravimui su svečiais iš Lietuvos.

Pusryčius paruošė Lietuvos Vyčių abi kuopos su talkininkėmis. Krepšininkai buvo sužavėti mūsų nuoširdumu ir priėmimu. Mes, Worcesterio lietuviai, taip pat pajutome jų šilumą ir meilę, kuri visus sujungė, ir pasijutome, kad tikrai esame broliai ir sesės lietuviai, kurių Lietuva Tėvyne yra mūsų visu Motina.

Sveikino "Neringos" ir "Nevežio" tuntų tuntininkė Irena Markevičienė, Lietuvos Vyčių abiejų kuopų pirmininkės: Ona Leseman ir Darata Sinkavitch, Worcesterio organizacijų tarybos pirmininkas Petras Molis (kuris netrukus išskrido į Lietuvą). Vyriausias žalgiriečių komandos vadovas supažindino publiką su kiekvienu žalgiriečiu. Jiems visiems įteikta po gėlę.

5 val. p. p. Maironio Parko sporto aikštėje vyko draugiškos varžybos su Worcesterio ir Bostono krepšinio komandomis, o po jų Maironio Parko vadovybė pakvietė pasivašinti.

Varžybų atidarymas

Liepos 8 d. įvyko krepšinio varžybų atidarymas. Pradėtas paradu 5:30 val. vakaro. Čia žygijo ir lietuvių organizacijos kartu su žalgiriečiais, užtraukdami ne vieną dainą. Paradą vedė Rev. Jesse L. Jackson ir Boston Celtics prezidentas Red Auerbach, kuris važiuo senoviniu atdaru viršum automobiliu. Po jo važiuo John Havlicek, Dave Cowens ir kiti žymūs sporto vadovai bei svečiai. Paradas baigėsi "Worcester Center", kuriame įvairios tautybės turėjo savo statusus su užkandėliais. Tarp jų ir Onutė Kildišienė su lietuviškais audiniais, medžio drožiniais ir kitais suvenyrais. Grojo "Big Bear Band" orkestras, tik buvo labai tvankus oras ir slegianti šiluma. Po atgaivos ten pat netoli esančiame "Worcester Centrum"

Pats vasaros darbų karštymetis Lietuvos kaime.

V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvos Vyčių centro valdybos suvažiavimas

Lietuvos Vyčių centro valdybos ir komitetų pirmininkų posėdis š. m. birželio 15 d. vyko Chicagoje. Dalyvavo 20 narių iš Illinois, Maryland, Massachusetts, Michigan, New Jersey, New York, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island ir Tennessee. Suvažiavimą globojo 36 kuopa, veikiančios Chicagoje. Posėdis vyko Nekalto Prasidėjimo mokyklos salėje.

Prieš pradėdant posėdį kun. Jonas Savukynas sukalbėjo maldą. 36 kuopos vardu pirmininkė Sophia Žukas pasveikino visus dalyvius. Posėdžiui vadovavo Centro valdybos pirmininkė Evelyn Oželienė.

Perskaityti valdybos narių ir komitetų pirmininkų pranešimai, vyko ateities darbų svarstymai. Biudžeto komitetas pasiūlė ir C. V. narių ir komitetų pirmininkų buvo priimta šaukti tik du posėdžius per metus (dabar posėdžiai šaukiami keturis kartus). Toliau buvo nutarta, kad "Vyčio" žurnalas spausdins 10 leidinių, įskaitant seimo suvažiavimo ir

vyko oficialus krepšinio varžybų atidarymas ir koncertas.

Rungtynės

Liepos 9 d. Clark Universiteto sporto salėje lietuviams žalgiriečiams teko rungtis su Azarbaidžano krepšinio komanda, liepos 10 d. - su Izraelio komanda, o liepos 11 d. - kietos varžybos su New Yorko krepšinio komanda. Visas tris dienas nemaža taškų persvara laimėjo rungtynes žalgiriečiai. Tai buvo džiaugsmingi ir jaudinantys momentai. Jų veidais riedėjo prakaito lašai, o mūsų žiūrovų - džiaugsmo ašaros. Mes, lietuviai, kiekvieną dieną buvome kartu su žalgiriečiais ir mosuodami trispalvėmis vėliavėmis skandavome: Lie-tu-va, Lie-tu-va ir šaukėme: Valio!

Trečią dieną laimėjus kartojoje ir ačiū, ačiū! Džiaugėmės kartu su žalgiriečiais jų pasiektais laimėjimais, bet dar laukė liepos 13 d. ir finalinės rungtynės dėl Masters championship.

Liepos 12 d. skirta apsipirkimui ir kitiems reikalams. Vakare, 7 val., Maironio Parko vadovybė pakvietė ne tik lietuvių žalgiriečius, bet Kanados, Albanijos, Izraelio, Azarbaidžano, Moldavijos, New Yorko ir Worcesterio krepšinio komandas į Maironio Parką, kur juos vaišino pica ir alumi.

Liepos 13 d. nebuvo žalgiriečiams tokia laiminga, kaip ankstesnės, nes nedideliu taškų skaičiumi, bet pralaimėjo prieš

Kalėdų leidinius, leidiniai turi būti ne daugiau kaip 40 puslapių.

C. V. pirmininkės antrasis pavaduotojas Robert A. Martin, Jr., pranešė, kad jau paruošta ir išspausdinta Lietuvos Vyčių informacinė brošiūra, kurioje glaudai apibūdinta L. V. organizacija, "Vyčio" žurnalas, įvairūs fondai - stipendijų fondas, L. V. fondas. Šv. Kazimiero gildija, "Pagalba Lietuvai" ir Lietuvos reikalų komitetas.

Garbės narystės komiteto pirmininkė Loretta Stukienė pranešė, kad š. m. per 83-ąjį seimą garbės narystė bus suteikta dviem kandidatams - arkivyskupui Pauliui Marcinkui ir Aleksandrui Akulė. Jų biografijos išspausdintos "Vyčio" žurnale birželio mėnesį. Stipendijų komisijos pirmininkė Maria Deksnis pranešė, kad gauti 8 pareiškimai stipendijoms. 1000 dol. stipendijos bus įteiktos per seimo banketą.

Vyko diskusijos dėl 83-ojo seimo paruošimo. Buvo išdalinta numatyta darbotvarkė. Vyks du

Worcesterio komandą (66:57) rungtynėse dėl Masters championship. Ypatingai pasižymėjo vienas juodosios rasės žaidėjas Marvin Safford, surinkęs per trisdešimt taškų. Ispūdingas buvo Bob Cousy vardo organizacijos krepšinio rungtynių uždarymas, nežiūrint, kad uraganas "Bertha" šią dieną slinko per Naująją Angliją ir visą dieną lijo lietus.

Liepos 14 d. - viešnagė Bosstone. Liepos 15 d. - dar viena išvyka. Liepos 16 d. iš New Yorko žalgiriečiai išskrido į Lietuvą. Mūsų tarpe jie tikrai jautėsi kaip savi, atvykę pas savuosius.

Žalgiriečiai veteranai, ačiū už

simpoziumai, kuriems vadovaus Lietuvos Reikalų Komiteto pirmininkas Vincas Boris ir C. V. pirmininkės trečioji pavaduotoja (vadovaujanti jaunimui) Elena Mikalauskas.

Posėdį baigiant minutės susikaupimu buvo prisimintas a. a. Tomas Bruzga, C. V. pirmininkės pirmasis pavaduotojas, miręs š. m. balandžio 11 d.

4:30 v. v. Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje šv. Mišias aukėjo kun. Anthony Puchienki. Savo pamokslu jis sveikino visus posėdžio dalyvius. Mišiose dalyvavo ir vietiniai vyčiai bei jų draugai.

Po Mišių mokyklos salėje vyko gardžios vaišės. Algimantas Barniškis pralinksmino dalyvius nuotaikinga muzika ir daina. Jis skambino elektriniu fortepijonu. Sol. Algirdas Brazis padainavo "Spaudos valsą". C. V. sekretorė Agnė Mickūnas linksmai paskambino fortepijonu, pritardama visų dainavimui.

Ateinantį centro valdybos posėdį numatyta šaukti š. m. rugpjūčio 7 d., trečiadienį, 7:30 v. v. (per 83-ąjį seimo suvažiavimą) Holiday Inn viešbutyje, Brocktone, MA. **Regina Juškaitė**

Lietuvos vardo garsinimą pasaulyje.

Lietuvių žalgiriečių veteranų globai buvo sudarytas gausus abiejų lietuvių parapijų jungtinis komitetas, kuriam vadovavo Ronald E. Spakauskas. Daug darbo atliko Lietuvos Vyčių kuopų pirmininkės Ona Leseman ir Darata Sinkavitch su nariais, "Neringos" tunto skautės, vadovaujamose sesės Irenos Markevičienės, kuriai teko tikrai nepaigalėtina darbo našta. Jai talkino sesė Danutė Marcinkevičiūtė ir kitos tunto skautės. Prisidėjo ir kitos organizacijos. Darbas vyko sklandžiai. **J. M.**

Visos šeimos vardu
nuoširdžiai dėkojame visiems
už paguodos žodžius, maldas, gėles ir aukas
įvairioms organizacijoms
mūsų mylimo Tėvo

A. + A.

KĘSTUČIO J. JONYNO

netekus.

Mūsų ypatinga padėka prel. Pr. Bulovai
už maldas ir mišias, aukotas
už a. a. mūsų Tėvo vėlę.

Giliame nuliūdime likusios dukters:

Jolanta Jonynaitė,
Kristina Giordani,
Viktorija Milmoė
su šeimomis

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517.1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM, š. m. birželio ir liepos mėn. lankė lietuvių telkinius Europoje: Estijoje, Latvijoje, Ukrainoje, Baltarusijoje. Lietuvoje dalyvavo Anykščių miesto 300 m. jubiliejaus iškilmėse, Troškūnų parapijoje, dalyvavo įvairiuose suvažiavimuose. Į Brooklyną grįžta rugpjūčio 7 d.

Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos popietėje, kuri įvyko š. m. liepos 14 d. Apreiškimo par. salėje, buvo užbaigtas LKRŠ pavasario vėjus, ištraukiant laiminguosius loterijos bilietus. Pirmą laimikį - du Finn Air bilietus į Vilnių - laimėjo Juozas Kojelis iš Santa Monica, CA; antrą laimikį - 750 dol., laimėjo Pranas Gasparonis iš Los Angeles, CA; trečią - 250 dol. - Anthony Granousky iš Kansas City, KS, ir paskutinį laimikį - 100 dol., laimėjo J.E. arkivyskupas Charles A. Salata iš Oklahoma City, OK. Nuosirdžiai dėkojame visiems, kurie atsiliepė į pavasario vėjų ir pirkto loterijos bilietus. Loterijos pelnas - 9,833 dol.

Nuosirdžiai dėkojame Apreiškimo par. klebonui kun. V. Palubinskui už leidimą naudotis parapijos patalpomis ir už apsilankymą popietėje. Dėkojame Romui Drazdauskui, Aldonai Katinienei, Malvinai Klivčienei, Ofiutei Povilaitytei, Petriui Sandanavičiui, Josephinai Senken, prisidėjusiems darbu prie vaišių paruošimo. Dėkojame ir visiems mieliems popietės svečiams.

LKRŠ Reikalų vedėja

Petrė Vaičienė, gyv. Lietuvoje Batakių kaime, Tauragės apskr., tragiškai žuvo liepos 25 d. Velionė buvo Pranės Ažuolienės, gyv. Woodhaven, NY, sesuo. Mišios už velionę buvo aukotos pranciškonų koplyčioje Brooklynne liepos 26 d.

ŽINIOS IŠ VATIKANO

Popiežius Jonas Paulius II atostogavo nuo liepos 10 d. iki liepos 23 d. šiaurės Italijos Lorenzago di Cadore vietovėje, Italijos Alpėse. Kaip ir kitais metais, popiežius atostogų metu turėjo svečią. Šiemet - savo bičiulį iš Lenkijos - kun. Tadeusz Styczen, su kuriuo popiežius prieš daugelį metų dirbo Liublino katalikų universitete.

Per popiežiaus atostogas buvo sustabdytas įprastinis popiežiaus darbų ir susitikimų ritmas ir vieši renginiai; liko tik trumpi susitikimai su šiaurės Italijos tikinčiaisiais sekmadienio vidudienio maldos proga.

Apie šv. Tėvo atostogas žurnalistas kasdien informuodavo jį visur lydintis atstovas spaudai Joaquín Navarro Valls.

Po atostogų Alpių kalnuose liepos 23 d. popiežius grįžo jau ne į Vatikaną, bet į savo vasaros rezidenciją, esančią Castelgandolfo miestelyje, netoli Romos. Vasaros pabaigoje, rugsėjo mėnesį, popiežiaus laukia dvi svarbios apaštalinės kelionės į užsienį: į Vengriją ir į Prancūziją. Jonas Paulius II Vengrijoje lankysis dvi dienas, rugsėjo 6-tą ir 7-tą. Pagrindinis renginys bus Pannonhalmos benediktinų vienuolyno tūkstančio metų jubiliejus.

Pannonhalma išvertus reiškia "šventasis Vengrijos kalnas". Jo viršūnėje stovi prieš tūkstantį metų pastatytas benediktinų vienuolynas. Vietą garbėja ir tuo,

kad dar žymiai anksčiau už benediktinų vienuolyno įkūrimą, toje apylinkėje gimė Šv. Martynas, vėliau tapęs Prancūzijos Turo vyskupu.

Tam pačiam Šv. Martynui Turiečiui bus iš dalies skirta kita rugsėjo mėn. įvyksianti popiežiaus apaštalinė kelionė. Rugsėjo 19 - 22 dienomis Šv. Tėvas lankys Prancūziją. Tours mieste jis dalyvaus Šv. Martino mirties 1600 metų sukakties minėjimuose. Prancūzijoje dar aplankys tris vietoves - Reimsą, prancūzų valstybės ir Bažnyčios lopšį, taip pat Saint-Laurent-sur-Serre ir Saint-Anne-d'Aurey miestus. Pagrindinis renginys bus Reims'e įvyksiančios karaliaus Chlodvigo 1600 metų sukakties minėjimas. Chlodvigo krikštas yra laikomas lemtinga Prancūzijos evangelizavimo data, nes karaliaus pavyzdžiu pasekusių barbarų galų ir frankų gentys išugdė krikščionišką prancūzų tautą ir valstybę.

Vatikano Radijo Lietuviškų laidų redakcija birželio 8 d. paminėjo **50 metų sukaktį** nuo lietuviškų programų reguliarios transliacijos pradžios Vatikano Radijo bangomis. Ta proga redakcijos tarnautojai kreipėsi į programų direkciją su prašymu parūpinti leidimą redakcijos darbuotojams ir bendradarbiams dalyvauti privačiose popiežiaus Jono Pauliaus II aukojamose mišiose. Leidimas buvo gautas - sekmadienio rytą, birželio 28 d., galėjo dalyvauti popiežiaus aukojamose mišiose Vatikano soduose, prie Liurdo grotos, po atviru dangum. Kartu su kitais 400 maldininkų iš viso pasaulio į mišias susirinko lietuviškosios programos darbuotojai ir bendradarbiai: kun. Virginijus Veilentas, Jonas Malinauskas, Saulius Kubilius su šeima, Irena Vaišvilaitė ir Nijolė Tautkutė; drauge dalyvavo Lietuvos ambasadorius prie Šventojo Sosto Kazys Lozoraitis, ilgus metus prieš paskyrimą ambasadorium dirbęs Vatikano programose.

Po mišių Šventasis Tėvas kiekvieną pasveikino asmeniškai, o atsisveikindamas lietuviškai ištarrė žodius, kurių, rodos, niekad nepamiršta: "ačiū" ir "Garbė Jėzui Kristui".

Transliacijos į Lietuvą buvo pradėtos pačioje 1940 metų pabaigoje, bet po kelių mėnesių jos nutrūko; oficialiai - dėl bendradarbių stokos. Tačiau labiau tikėtina kita priežastis: sovietų spaudimas. Vatikano radijas lietuvių kalba tylėjo iki karo pabaigos. Pokario metais, Romoje atsiradus gana dideliui iš Lietuvos pasitraukusių kunigų būriui, sumanyta atgaivinti Vatikano lietuvišką laidą. Transliacijos prasidėjo 1946 m. birželio 8 d. ir iki 1948 m. pradžios buvo rengiama po vieną laidą kas dvi savaitės. Vėliau pradėta transliuoti po dvi laidas, o netrukus ir po 4 laidas per savaitę. **Vatikano Rad.**

UNION TOURS, 245 Fifth Ave, Suite 1101, New York, NY 10016 išleido keletą spalvotų, gražių katalogų apie keliones po Baltijos kraštus. Labai graži brošiūra yra *The Baltics in Style*, kur aprašoma 11 dienų kelionė. Kitas gražus katalogas vadinasi *Heritage Tours in Lithuania*. Skambinkite tel. (212) 683-9500 ir prašykite katalogų apie keliones po Pabaltijo kraštus.

Paulius Jurkus švenčia 80 - ties metų jubiliejų

Sunku patikėti, tačiau tenka: rašytojui, dailininkui bei ilgamečiui "Darbininko" redaktoriui Pauliui Jurkui liepos 27 d. sukako 80 metų ir 45 m., kai prisidėjo prie "Darbininko" redagavimo. Mažai teatrustume lietuvių JAV rytiniam pakrašty, kurie nepažinotų energingo, mielo, atviro pašnekovo, šviesaus žemaičio, kurio veikla bei kūryba, be abejonų, verta išsamesnio aptarimo. Tuo tarpu pasinaudodami knyga "Egzodo rašytojai", išleista Vilniuje 1994 m., leidžiame pasisakyti pačiam jubiliatui.

Paulius Jurkus Apie save

Gimiau 1916 m. liepos 27 d. Motina buvo Ona Kinčūtė, kilusi iš Mosėdžio, kur susipažino su Vaižgantu, kai jis ten buvo vikaras. Ją įtraukė į slaptą knygų platinimą. Vaižganto niekada nepamiršo ir man pasakojo daug nuotykių iš spaudos draudimo laikų. Tėvas buvo Povilas Jurkus, kilęs iš Sedos apylinkės. Susituokė apsigyveno Žemaičių Kalvarijoje, kur garsėjo kaip sumanus kalvis, mechanikas. 1920 metų vasario mėnesį siautė šiltinės epidemija. Ją mirė tėvelis ir dar keturi šeimos nariai. Liko mama, mažytis aš ir už mane dešimčiai metų vyresnis brolis. Turtelis buvo mažas, nes amatininkui jo užteko. Mums, likusiems, teko sunkiai verstis. Baigiau Žemaičių Kalvarijos pradžios mokyklą 1928 m., Sedos vidurinę mokyklą - 4 klases 1932 m. Jau tada pasireiškė dvi mane traukiančios jėgos - literatūra ir dailė. Pirmoje klasėje pradėjau rašyti eilėraščius, o antroje klasėje ištraukiau į piešimą, kuris vėliau man padėjo išsimokslinti.

Gimnaziją baigiau Telšiuose 1936 m. Norėjau studijuoti meną, bet į Kauno Meno mokyklą nepavyko įstoti, - ten mane sutiko labai šaltai, nedraugiškai. Įstojau į Vytauto Didžiojo universitetą. Pradžioje studijavau Teologijos - filosofijos fakultete Filosofijos skyriuje. 1940 m. uždarė fakultetą. Tada persikėliau į Vilniaus universitetą. Studijavau lietuvių literatūrą ir kalbą. Mano tiesioginis profesorius buvo Vincas Mykolaitis-Putinas. Universitetą baigiau 1943 m. vasario mėnesį. Po to vokiečiai greit uždarė universitetą, taip tolimesnis mano

išsimokslinimas sugriuvo. Metus mokytojavau Kauno VI gimnazijoje, metus praleidau tėviškėje. 1944 m., artėjant frontui, spalio mėn. 7 d. pasitraukiau į Vokietiją. Ten teko mokytojauti, redaguoti žurnalus *Aidai* ir *Ateitis*. Į Ameriką atvykau 1950 m. lapkričio mėn. Tuoj įtraukė į redagavimo darbus. Teko redaguoti *Ateities* žurnalą bent keliais atvejais, visokiausius leidinius, knygas, programas. "Darbininko" laikraščio redakcijoje pradėjau dirbti 1951 m. balandžio mėn. Taip redakcijoje praėjo visas mano gyvenimas. Toje redakcijoje dirbo ir buvęs mano literatūros profesorius Juozas Ambrazevičius - Brazaitis, pas kurį ir gyvenau. Tai man buvo beveik tikros literatūros ir visuomeninio mokslo studijos. Amerikoje visą laiką gyvenau New Yorke.

Eilėraščių rinkinį norėjau išleisti Lietuvoje. Nepavyko. Nepavyko ir Vokietijoje. Laikraštis priverstė daug rašyti. Tė darbai, darbiai, proginiai, mažai vertingi. Kaip rašytojas brendau labai lėtai, sunkiai suradau žodį. Atrodė, kad vis negerai ir negerai, kažkaip neišbaigta rašau. Kiekviena baigta knyga palikdavo savotišką skausmą, kad galėjau geriau parašyti. Palikdavo ilgesį vėl kažką kurti. Dar ir dabar intensyviai rašau. Negaliu to atsisakyti. Kartais ateina deginantis spalvų ir formų ilgesys. Tada griebiu teptukus, dažus, kuriu grafikos piešinius. Esu kokiame šimtui knygų sukūręs viršelius, kitas iliustracijas.

Paulius Jurkus

Nuotr. Albinas Zumbakienės

Dirbu ir dabar. Esu parengęs eilėraščių knygą "Klemai prie vartų". Ją išleisiu šiais, 1993 metais. Baigiu ir novelių romaną apie savo gimtus namelius. Turiu baigiamą monografiją apie Šv. Kazimierą lietuvių dailėje. Dar ir kitokių popierių, popierėlių pilnas stolas. Kas savaitę tenka rašyti ir laikraščiams.

Woodhaven, NY (USA)
1993.09.23

Išleistos knygos

Pavasaris prie Varduos. Pasakojimai - Chicago, 1954; *Smilgaičių akvarėlė*. Romanas - Chicago, 1957; *Ant Vilnelės tilto*. Vilniaus legendos - Chicago, 1968; Juozas Bagdonas. *Albumas* - Red., - Brooklyn, 1972; *Juodvarniai*. Pasaka - poema - Brooklyn, 1975; P. Jurgėla, *Gen. Povilas Plechavičius* - Red., - Brooklyn, 1978; *Lituanika*. Mokymo priemonė liuanistinių mokyklų 8 sk., - Brooklyn, 1979;

Lietuvos istorijos ir Lietuvos geografijos pratimai liuanistinių mokyklų 8 sk. - Chicago, 1980;

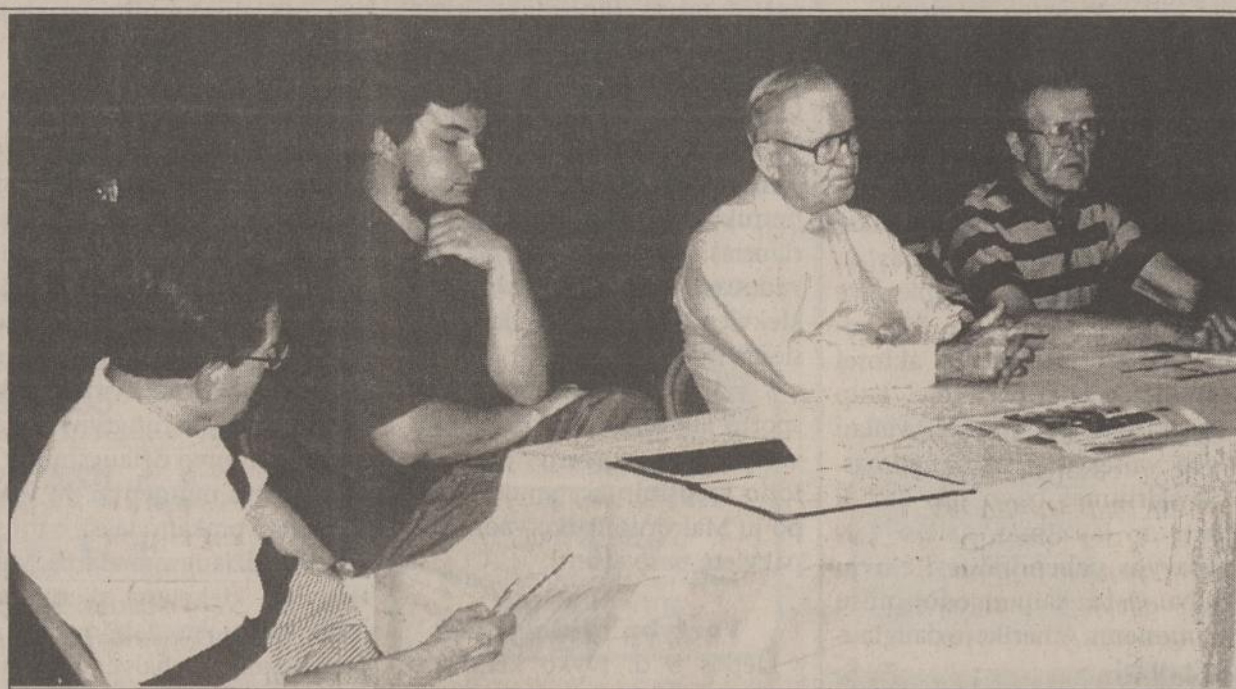
B. Kviklys, *Telšių vyskupija*. - Red. su kt., - Chicago, 1980; *Kai Vilniaus liepos žydi*. Žibunto sakmės apie Vilnių. - Brooklyn, 1985;

Rokas Petkevičius. *Paskutinis sudiev*. Eilėraščiai. - Brooklyn, 1989.

Spaudoje paskelbė eilėraščių, literatūrinių straipsnių, recenzijų ir kt. Kūrinių išspausdinta almanachuose ir antologijose, kituose kolektyviniuose leidiniuose. Meniškaip apipavidalino knygų (B. Brazdžionio, K. Grigaitytės, J. Gintario, M. Karulevičiūtės - Butkienės, Katalikų Bažnyčios Kroniką ir kt.).

Nuosirdžiai dėkojame mielam Pauliui Jurkui už beveik pusės amžiaus ištikimybę, kantrybę, pasižymėjimą bei pasiaukojimą ir rūpestį "Darbininkui", linkime kolegai dar daug kūrybingų metų ir visų rankraščių, gulinčių stalčiuose, virsmo knygomis, kurias pamiltų ir šiaip ir anapus gyvenantys skaitytojai.

"Darbininko" redakcija ir administracija

40-toje Lietuviškų studijų savaitėje Dainavoje. Iš k.: "I Laisvę" redaktorius Juozas Baužys, "Darbininko" redaktorius Julius Keleras, "Draugo" moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, išeivijos spaudos bendradarbis Vacys Rociūnas.

40-oji Lietuviškų studijų savaitė Dainavoje

Dainavoj, MI, prie vienintelio tikriausiai Jungtinėse Valstijose lietuviško ežero Spyglis, įvyko tradicinė, jau keturiasdešimtoji, Lietuviškų studijų savaitė, kurios metu paskaitos, svarstybos ir individualūs pokalbiai buvo daugiausiai skirti Lietuvai kankinančioms teisinėms, ekonominėms bei politinėms negalioms, santykiams su išeivija. Kaip ir kiekvienos studijų savaitės metu klausantieji buvo supažindinti su konkrečių problemų analize, ypač įvairiapusiškai buvo nagrinėta Lietuvos ekonomikos būklė (ban-

kininkystė, monetarinė politika), teisėtvarkos būvis (Lietuvos teisėmai), leista pasisakyti šauniam išeivijos jaunimui, pajutusiam, kad lietuviybės išlaikymas jau svyras ant jų pečių. Buvo mėginama suorganizuoti apimlų simpoziumą, skirtą periodinei išeivijos spaudai, tačiau ne visiems kviesiems laikraštiniams pavyko atsilankyti Dainavoje. Tačiau ir iš atvykusiųjų ryškėjo tam tikros minorinės gaidos: spauda (ir kultūra) išeivijoje silpsta. Buvo kalbama apie spaudos uždavinius, atvirumą laikui, pateikia-

mos informacijos objektyvumą, skaitytojo ugdymą. Juozas Baužys, "I Laisvę" žurnalo redaktorius, meistriškai pravedęs simpoziumą, visgi metė iššūkį likimui, teigdamas, jog lietuvišką spaudą išlaikyti būtina, ir neabejodamas, jog ji išsilaikys. 40-osios studijų savaitės dalyviai pagristai galėjo pasigesti kultūrinės programos, kurią, neatvykus Julijai Švabaitei, teko atidėti kitiems metams. LFB ir "I Laisvę" fondas idėjų nestokoja, tad kitų metų savaitė bus dar turiningesnė, visapusiškesnė, gyvesnė.

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 377-1401. (sk.)

Vilniuje parduodamas butas - centre, Antakalnio gatvėje prie Šv. Petro ir Povilo bažnyčios, Gedimino kalno ir Anglų ambasados. 5 kambariai su virtuve ir vonia (salonas, valgomasis, 2 miegamieji, biliardo kambarys). 146 kv. m., garažas kieme; trečias aukštas; 2 balkonai; puikiai atremontuotas su pilnu apstatymu: importiniai baldai, visa virtuvės įranga ir indai. Prašoma kaina \$100,000. Telef: (011-370-2) 62-60-28 arba (718) 776-1687 dėl informacijos. (sk.)

Rugšėjo pradžioje reikalinga moteris prižiūreti du vaikus. Galėtų gyventi atskirai arba kartu. Netoli Albany, NY. Skambinti 1-508-771-6660 arba 1-518-372-6529. (sk.)

Parduodamas butas - condo Miami, gražioje Bay Harbour Island saloje. Pirmame aukšte, šviesus kampinis butas: 1 miegamasis, 2 prausyklos. Kambariai dideli. Yra baseinas. Nepilna mylia iki jūros; netoli autobusai, krautuvės. Prieinama kaina. Tik 55 metų ar vyresni žmonės gali pirkti. Gražūs baidai ir kit. Ilekia nemokamai. Skambinti (305) 891-1311. Marytė Jakaitienė. (sk.)

PINIGAI PERVEDAMI Į LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, komercinės siuntos laivu arba oro paštu - **air cargo**. TRANSPAK, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CONNECTICUT valstijoje (203) 232-6600. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išeivijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igaliojiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinukę ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimą data EXP. Mieli skaitytojai nuosirdžiai prašomi laiku pratesti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokėstį.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Mrs. Elena Augulis, Peterson, NJ - 100 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims rugpjūčio 3 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133. Firmos atstovas paima siuntinius ir iš namų.

Skelbkites DARBININKE pasidalinkite džiaugsmu, sveikinkite, išreikškite užuojautą, pirkite, parduokite!